

Herrn Prof.
Dr. Gajfary Aladár
Priesterseminar
7000 Chur

P.P.
Wettingen 1

Életünk

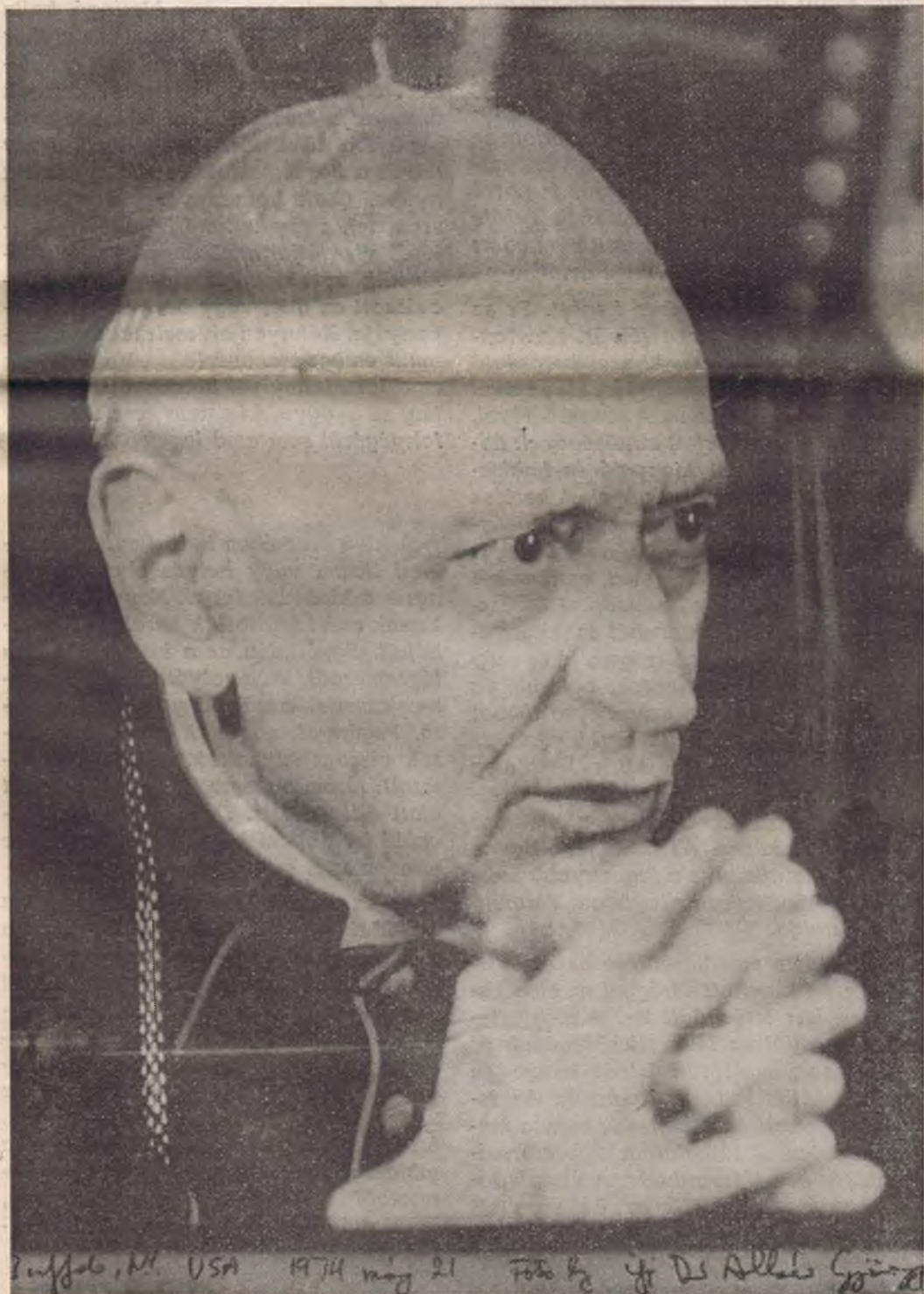
AZ EURÓPAI MAGYAR KATOLIKUSOK LAPJA

VII. évfolyam 6. szám (7. Jahrgang Nr. 6.)

A Z St.Gallen — Erscheint monatlich

1975 június 1.

Mindszenty bíboros az örök hazába költözött

Utolsó lelkipásztori útjáról, Délamerikából, 1975 április 27-én, fáradtan, elcsigázottan és betegen érkezett vissza a bécsi Pázmáneumba. Másnap nem tudott misézni és a délelőtti folyamán kórházba kellett szállítanunk. Alapos és mindenre kiterjedő orvosi vizsgálatok után arról kellett dönteni: hajlandó-e a három és fél éven át vitt erőteljes munkaütemet feladni és főként lelkipásztori útjairól lemondani, vagy aláveti-e magát a szükséges műtétnek?

A műtétet választotta, nyilván azért, mert az operáció után megint egészségesen akarta magyar híveit látogatni. Feltehetően félt attól a passzivitástól, amelyre börtönében és félfogságában az amerikai követségen kényszerült s amelyre most a betegség szorította volna rá.

Mivel az orvosi leletek mind biztatók voltak, maga sürgette a műtét mielőbbi végrehajtását. Május végén szeretett volna már Párizsban lenni és Szentháromság vasárnapján ott a Notre Dame-ban szentbeszédet és szentmisét mondani. Szegény magyar hazáját hányszor alázták meg az utolsó két emberöltő alatt éppen ott Párizsban. Egy kicsit talán jelenlétével erre is szeretne volna a figyelmet felhívni.

Az operáció előtti napon is nála voltam Vecsey Józseffel, aki megkérdezte tőle, hogyan folyt le az orvosi konzilium. Tréfásan mondta, hogy az orvosok tanácsában ő elnökölt. Mindketten jól ismertük. Tudtuk tehát, hogy mondását nem csak tréfának szánta. Így világította meg a kialakult helyzetet, amelyben a műtétet maga sürgette.

Készen állt az örök számadásra is, amit abból láttunk, hogy magához kérette végrendeletét. Átnézte és kiegészítette. Erőteljes egyénisége tevékeny maradt az utolsó pillanatig. Mindent jól elrendezett s az operáció után, május 6-án d. u. 14.15-kor visszaadta nagy, nemes lelkét Teremtőjének.

HARANGOZÓ FERENC

Kibontakozás

A művész agya hemzseg az ötletek-től. Keresi a megfelelő anyagokat, hogy testessé, megábrázolttá tehesse, ami hosszúránövesztett oroszlánsörénye alatt lappang.

A festő ultramarint, kobaltkéket, a zöldek ezer fajtáját törli olajba, aquarelt önt szét az ingres-papíron, körtefát fűrészrel karikákra a fametszetéhez, kövecseket tördel mozaiknak, gyémántvágóval szeli a színes üveglemezeket, majd összehozza. A kőfaragó márványbányában matat a tömb után, amelyikbe belefér, amit előbb puha agyagból kigyúrt. Vagy gránitot pattingat izzadva, avagy az olvasztott bronzot önti a sémába. Az építész téglákat rakat a malterbe. Vasbetonból önteti ki mérőeszközökkel megrajzolt épület idomait.

A Teremtő is anyagból bomlasztja ki terveit. A nagy természetben, a falevelek erezetében anyagtalan erőtani törvények testesülnek. A müncheni olimpiai torony mérnöki remekmű, de a búzakaralász szára méginkább az. A konstruktor a madarak s halak törzséhez ragaszkodik. A legutolsó Concorde-nak még madárcsőre is van. A tűzhányó kitör: az elemek kavargásában megváltozhatatlan vasszabályok érvényesülnek. És mégis mekkora oldottsággal. A folyó nem nyilegyenest, hanem kanyargó, festői formát rajzol a földtekére. Milyen változatos a madártávlat. A világmindenség nem vak véletlen, összedobált kaoszt, rendetlen szemétdomb, hanem egy nagyszerű Értelem által kimozaikozott rend, ok és okozatok láncolata, célirányos törekvések halmaza. Nem sok ész kell hozzá, a primitív barlanglakó is ráértett a keresztül-kasul húzódo Erőre.

De nemcsak a kilencven — nem tudom, hány elem s azok atomjaival, hanem élő szervezetekkel is művészkedik az Alkotó. Kitaláltuk az ösztön szót. Ha valamit nem értünk mögéje menekülünk. Az állatba született képesség, mely mintegy mechanizmusként sarkalja azokat ön- és fajfenntartásuk érdekében. Némelyik természetfaj 8 méter magas lakást épít rágcsált famorzsákból. Ember-méretre átarányosítva másfél kilométeres felhőkarcolónak felelne meg. Vízért 40 m mélyre is képes leásni. Egy verébfajta hurkolva szövi a fészket. Kötőtű nélkül persze. A pók Marco Polo keleti utazásánál előbb fölfedezte és használja a selyemfonalat. A darázs papírt gyárt századokkal előbb, hogy az ember egyáltalán írni kezdett. Az indiánok e szűrős szárnyaskáktól lesték el korszóik kitopsikolását. Köz hely a méhek maximális térkihasználása. 0,07

milliméter vastag, 4 deka súlyú «konzervdobozocskáikba» 2 kiló mézet tudnak eltárolni. Ilyen raffinált számítások nem származhatnak totózós ráhibázásokból. Prohászka találja meg az igaz választ elmélkedvén az üresen hagyott fészkek titka fölött. Van Valaki, akinek még a verébre is gondja van.

Mekkora a különbség az ösztön és az intelligencia között, ez egértogót talál ki, az meg nem tud belőle kijönni. Bizony az állatok között az ember a legkevésbé állat. Az ember szája is úgy eszik mint minden száj, de beszél is. Nem artikulálatlanul, csak érzéseket, hanem Dante poklát vagy mennyországát, Verdi áriáját, Platon okoskodását. Keze ásót markol, evezőt húz, rászpoloz, szöveget ver a mestergerendába. És tollat hegyez és az északisarkon sátorában félig megfagyva még leírja tapasztalatait. A macska, még a majom se tudja tovább adni egy belgyógyász észrevételeit. Azért, bár a huszár is porrá válik, mint paripája, valakinek beléje kellett lehelnie valamit, amit nem adott bele még a túlokos delfinbe se.

A legtöbbet az ember kapott. Ez az anyagba szellemiesült félvér. Newtonnak a négy másíknak szembeforduló hüvelykujj istenérvvvel fölér. Mennyivel inkább az egész Ádám. A pusztá létével. Elméleti és gyakorlati minőségével: ábrázoló geometriát kiagyaló és holdrakétát fabrikáló ügyességével. A kertész jobbkeze a Teremtőnek, ahogy virágmagot vet az ágyasokba, de tovább is kombinálja a lehetőségeket, amikor két szőlőféleségből egy harmadikat keresztel elő. Olajból nylonruhát és pótanyagokat vegyészkedik. Az igaz, jó és szép kiművelésével, a szentek, bölcsek és művészek törekvése árán egyre többet reprodukál az Istenség mélységeiből. Ez a 180 cm magas, 80 kilós hústömeg titok, mert a Megfoghatatlan teljességének a megismerésére és utánzására hivatott és képes. Az Isten jele. Benne van összesűrűsödve a legnagyobb mértékben, mint teremtményben a Teremtő egy darabja.

Az ember megdicsőülése az emberiség fáján kinyílt virággal az első karácsonykor tetőződött be. A megtetsült Ige által az Isten dicsőségének új fénye ragyogott föl. Istent benne az Igében láthatóan megismertük. Az Istenember már nem képmás, hanem maga az Isten. A láthatatlan emberformában. Jézus a túlcsondulás. A világfejlődés csúcspontja: «Ez az én szeretett Fiam, őt hallgassátok.» De nemcsak kiteljesedés, hanem folytatásos regény. Mi is isteniúrágra vagyunk hivatottak,

ami a kereszténység. Ha igazán azzá lettünk, ez már a megváltás is. (Efezusi levél)

A kamasz gyerek életében földrengésszerű élmény az első szerelem. Lehet egy pillanat műve, egy mozdulat vagy bájos mosoly hatása alatt, egy kecses köszönöm miatt. Hetek, talán hónapok összhatásaként jelenhetik meg. A lényeg az, hogy meglát a szerelmében valamit, ami csak neki villant meg. Ez az észrevezés mint a mesében a varázsszó elbűvöli őt és meg a szökeloknis lánykát is. A többi ezreknek csak szürke, közönyös arc, mint tuskó mellett haladnak el, aki számára tündérré változott.

A szerelmes kölyök kigyógyul betegségéből, ha nevetve gúnyolódik: milyen krumplici orra, vagy klatfogó, kajla füle van a Pirinek. A cinizmus olykor föloldja a varázst. Megszabadít a belezett képzettől. A festőnövendéknek annyira hozzászokhat a szeme a rajzpapírjára fölszemelt modellhez, hogy dühös a figyelmeztetésre: hol maradt a nyaka. Csak holnap veszi észre friss szemmel, vagy a tükörben, ha visszajáról vizsgálja, ahol éppen ezért duplázódik az elrajzolás, hogy bizony lecsúszott az álla, vagy benyomott a koponyája. Könnyen elveszíthetjük a normális ember szemmértékét. Vagy éppen ez a jó? Mennyivel boldogabb, aki holtáig se gyógyul ki s nem veszíti el öreg feleségéről sem ama legelső látomást.

✱

A hívő szemében is történik ilyesvalami ficam, vagy helyesebben helyreugrik a kirándult forgó. Nagy Konstantinnak azért tágitották kerekre a szemhéjait. Egyáltalán az a kor kedvelte a tágrameredt szemgolyót, hogy figyelmeztessenek a más perspektívájú világra. Pogányok nevettek rajta. A mártírok viszont énekeltek. István elragadtatott: látom a megnyílt eget. Varázslat alatt állt Saul is. De Charles de Foucauld is. Valami kattant s attól kezdve minden más színű, ízű és hangú lett.

Mi ez a színtal mögötti valóság? Ha a holdutas «szentségtörő» lábbal arcába taposott, lefényképezte, leleplezte, azért a költőnek mindig csak hold marad a hold. Ha a tudomány az ideg és vérrendszer működéséből magyarázza is — mégiscsak a szív marad a szeretet szimbóluma. Főleg annak a Szíve, aki az utolsó cseppjét is elcsorgatta értünk, értem. A teremtés kiindulópontja s a mindenség minden lélekzetvétele e szeretetből való. Erre vagyok hivatott, hogy utánozzam s egészen kibontakoztathassam önmagamát.

PROKOP PÉTER

Requiem a bécsi Stephansdomban

Mindszenty József bíboros-primás május 6-án d. u. 2.15 órakor bekövetkező haláláról Titkársága azonnal értesítette König bécsi-bíboros-érseket. A magyar bíboros-primás ugyanis végrendeletében azt kérte, hogy temetését az az egyházi főhatóság intézze, amelynek területén befejezi földi életét.

König bíborost, aki két nappal előbb meglátogatta és kielégítő egészségi állapotban találta Mindszenty primást a kórházban, mélyen lesújtotta bíborostársa halála, akinek helyzetével és ügyeivel több mint egy évtizede személyesen foglalkozott. Meleghangú sajtókönyveményben hozta a fájdalmas hírt a világ tudomására s az szinte percek alatt végigszáguldott az öt világ-részen az éter hullámain.

VI. Pál pápa, aki Mindszenty bíborosnak az operáció előtti napon a bécsi nuncius által különleges áldását, az operáció napján pedig távirati jókívánatait küldte, a halál másnapján, az általános pápai audiencia kezdetén, hosszabban emlékezett az elhunyra és többek közt ezeket mondotta: «*A mai audienciát a gyász szavaival kell bevezetnünk. Gyászolunk, mert a halál kioltott a földön egy fáklyát, amely az utóbbi évtizedekben fényével világított az Egyházban.*»

Mindszenty primás földi maradványait május 6-án este átvitték a bécsi

Wilhelminen-Spital ravatalozójába, ahol megfelelő előkészületek után kettős érckoporsóba helyezték. Május 9-én szállították át a Stephansdomba. Itt a szentély előtt felállított koporsóját a nap folyamán ezrek látogatták meg, hogy kifejezzék gyászukat és mindekelőtt tiszteletüket és nagyrabecsülését a 20. század e nagy magyar hitvallója és mártírja előtt.

Az ünnepélyes gyászmisét május 10-én 12 órakor König kardinális pontifikálta a bécsi káptalan, számos magyar valamint osztrák lelkész s mintegy 3000 hívő jelenlétében. A Stephansdomban *Mgr. Opilio Rossi* apostoli nuncius képviselte a pápát, akinek König érsekhez intézett táviratát is felolvasták a gyázmise alatt. Szövegét magyar nyelven közöljük:

VI. Pál pápa távirata

Az általunk mindig nagyrabecsült Mindszenty József bíboros váratlan elhunytá alkalmával Önnek, Bíboros Úr, valamint a jelenlevő magyar papságnak és híveknek kifejezzük mélyen érzett részvétünket.

Az elhunyt bíboros rendületlen bátorsággal és erős hittel tett meggyőző módon fényes tanúságot Krisztusról a legnehezebb időkben is.

Önnek, Bíboros Úr, valamint a bécsi ma-

gyar kollégium vezetőségének őszintén köszönjük mindazt a támogatást és segítséget, amit az érdemes egyházfejedelemnek nyújtottak.

Miközben imáinkban megemlékezünk róla, külön, szívből jövő apostoli áldásunkat küldjük Önnek, a papságnak, az összegyűlt hívőknek és a számunkra mindenkor drága magyar népnek.

VI. Pál pápa

König bíboros beszéde

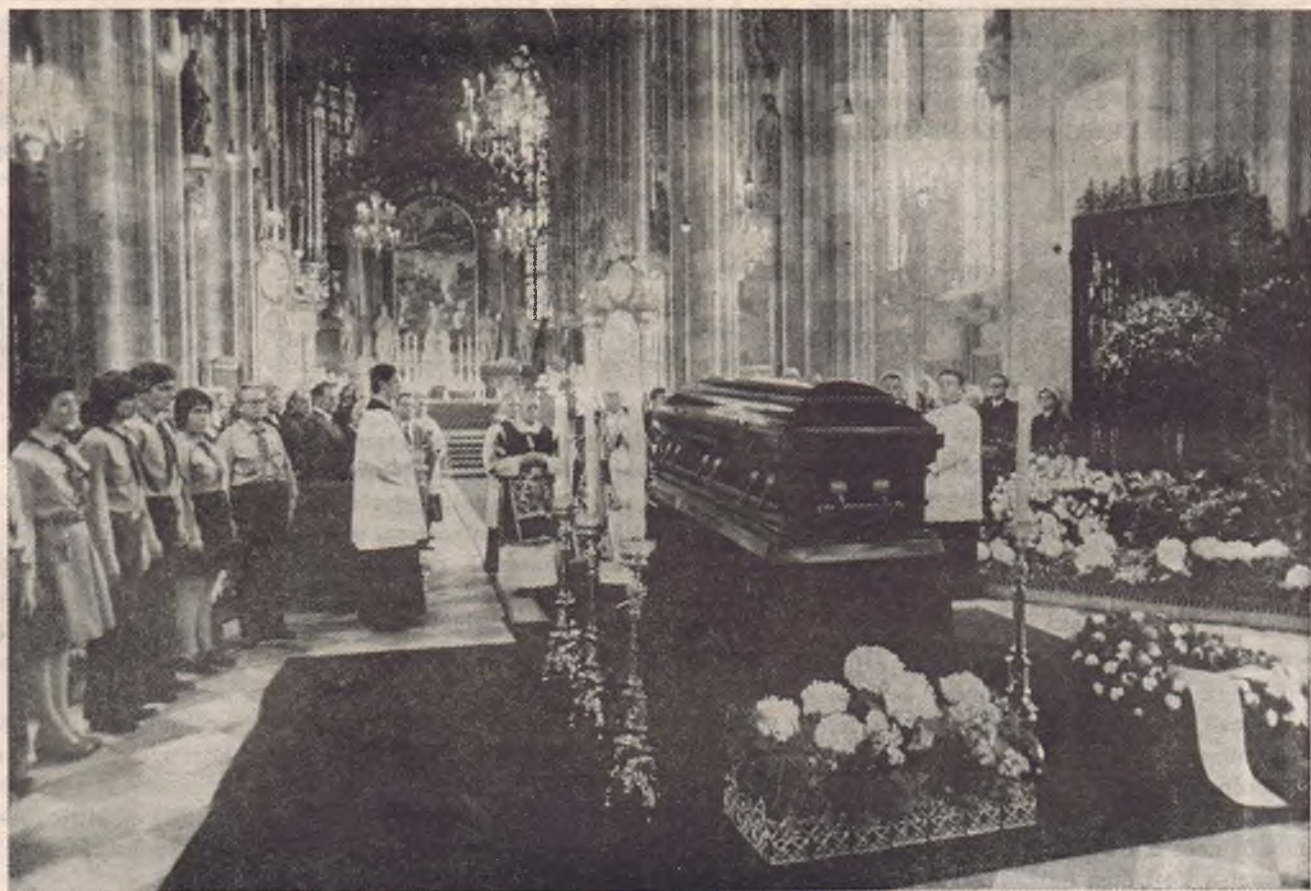
Evangélium után a bécsi bíboros-érsek Magyarország primását az itt idézett beszéddel búcsúztatta:

Mindszenty József bíborostól búcsúzunk, mielőtt elindul Máriacellbe utolsó zarándok-útjára. Koporsójára — mély gyásszal, de keresztény reménységgel — ráírjuk a Szentírás szavait: «Ha a búzaszem nem

esik a talajba, és el nem hal, egyedül marad; ha azonban elhal, bőséges termést hoz.»

Ajka elnémult; a ragyogó szónok szavai azonban, aki népe történelméből merítve hazájában hatalmas tömegeket ragadott magával, tovább hangzanak. Meggyőződése volt, hogy az eleven egyházi élet csa-

König
bécsi bíboros
az ünnepélyes
gyázmise után,
amelyen
a káptalan,
számos pap és
3000 hívő
vett részt,
beszenteli
Mindszenty
bíboros-primás
koporsóját.

KÖNIG BÍBOROS BESZÉDE

(Folytatás a 3. oldalról)

ládnak és hazának azzal tesz értékes szolgálatot, ha hirdeti a vallásban gyökerező igazságok rendező szerepét, hogy az Evangélium üzenete mint a kiengesztelődés és a béke üzenete megtalálja az utat az emberek szívéhez.

Keze, amellyel azokat a pásztorleveleket írta, melyekben a keresztény alapelveket, az Egyház szabadságát, az emberi méltóságot védelmezte egyházmegyéjében és az országban, elhidegült. Defunctus, adhuc loquitur. Halott, de tovább beszél hozzánk. Emlékiratait olvassák az egész világon és azok megindítanak sok embert.

Szíve, mellyel Egyházát, hazáját és hitét mindenekfelett szerette, összetört. Ez a szív nyitva állt mindenkinek, akik szükségét szenvedtek és segítségre szorultak, vallási és politikai hovatartozás nélkül. Egyik látogatásomkor véletlenül tudtam meg, hogy minden adományt, amit különböző külföldi országokból kapott, szétosztott finom tapintattal szükségben élő fővárosi családoknak. Neki magának semmije sem volt, és spártai igénytelenségben élt. Tudok arról, hogy éveken át állandóan ugyanazt az egy reverendát hordta, míg végül is valaki ráerőltetett egy újat. — Defunctus, adhuc loquitur.

«A világ — mondotta ő maga — elveheti tőlünk ezt vagy amazt, de nem veheti el tőlünk Jézus Krisztusban való hitünket.» A világ valóban sok mindent elvett tőle: hosszú éveken át főpásztori tisztje gyakorlásának szabadságát, az emberi és a lelki-pásztori kapcsolatot egyházmegyéjével és népével, fizikai és lelki ellenállóerejét a kirakatperben. Senki sem kételkedik ártat-

lanságában s ennek ellenére nem rehabilitálták.

Amit a világ elvett vagy visszatartott tőle, mint mag a földbe hullott, hogy elmulásával sokszoros termést hozzon. A világ nem veheti el tőle, hogy mártír és hitvalló lett, amint ezt maga a Szentatya megállapította: Mindszenty alkudozás nélkül képviselte hitének és Egyházának érdekeit és kész volt azokért minden áldozatot magára vállalni. Minden belső nehézség ellenére engedelmisséget tanúsított Szent Péter utódjával szemben, hogy — amint ezt nekem mondotta — a fenntartás nélküli engedelmisségre példát adjon.

Mártír volt, aki csodálatos helytállással viselt el testi és lelki szenvedéseket Egyházához és népéhez mindvégig kitartó hűségében. Korszakunknak, egy olyan korszaknak a vértanúja, amelyben új mártírtípust teremtett az ideológiai és politikai okokból támadt vallásüldözés. Erre a hitvallóra és mártírra illik a Szentírás szava: Ha a mag nem hal el, egyedül marad, ha azonban elhal, bőséges termést hoz.

Tisztelettel és nagybecsüléssel hajlunk meg ez előtt a modernkori vértanú előtt. Megharcolta a jó harcot, bevégezte a pályát s a hitet megőrizte, készen van számára az igazság győzelmi koszorúja (Tim. 4, 7). Élete végére bizonyosan az Örök Bíró írta a szavakat: Te jó és hű szolgám, lépj be Urad örömébe!

A búcsúzás eme fájdalmas órájában vigasztaljon és erősítsen bennünket a közös hit és Krisztus Urunk ígérete: Ha a mag nem hal el, egyedül marad, ha azonban elhal, bőséges termést hoz.

Közi Horváth József beszéde

A gyászmise végén Mgr. Dr. Közi Horváth József magyar nyelven mondott beszédet. Ezt is teljes szövegével idézzük:

Kedves Testvéreim!

Bíboros Atyánk egy hónap múltán, június 12-én ünnepelte volna pappászentelesének 60. évfordulóját. A halál azonban közbeszólt. Gyémántmiséje helyett a requiemjére, gyászistentiszteletére gyűltünk össze.

Magától értetődik, hogy fájó szívvel mondunk búcsút ennek a nagy és nemes főpapnak, akit valaki a magyarság lelki fejedelmének, összehozó, erősítő, bátorító vezérének nevezett. Mégis azt hiszem, sokkal helyénvalóbb, hogy éppen a koporsója mellől nem a Circumderunt panaszával, hanem a Te Deum hálaadásával fordulunk

az Egek Urához: a köszönet meleg szavával, hogy Mindszenty Józsefet magyarnak teremtette és 60 esztendőn keresztül segítette a magyar haza és a magyar nép szolgálatában.

Egyház- és nemzet-szolgálatát mint a vasmezei kis falu, Felsőpaty káplánja kezdte el és mint a világ apostola fejezte be. A náciizmussal és a kommunizmussal szemben való bátor helytállásának ragyogó példájával a nemzeti önrendelkezésért, a lelkiismereti szabadságért és az emberi jogok védelméért vállalt vértanúságával az emberiség legnagyobb egyéniségeinek a sorába emelkedett. És ez az emberiség, az egész művelt világ joggal és türelmetlenül várja, hogy a vele szemben elkövetett igazságtalanságok formálisan jóvátelessenek.

Hogy a Mindszenty név milyen fogalom-má vált az egész világon, azt azok bizonyít-

ják a legjobban, akik elkísérték európai, amerikai, afrikai és ausztráliai útjaira. Egyházi és világi vezetők és az egyszerű emberek százai úgy fogadták ezt a szegény, megkínzott, hazájától és rangjától megfosztott magyar száműzöttet, mint az igazság apostolát és a szabadság bajnokát. Ő azonban a legnagyobb ünnepek között sem feledkezett meg jelmondatáról, amelyet fenyegető veszedelem idején így fogalmazott meg: Állok Istenért, Egyházért, Hazáért, mert ezt a kötelességet rója rám a világ legárvább népem történelmi szolgálata.

Amerre járt, mindenütt elsősorban a magyarokat kereste. Mégpedig felekezeti hovatartozandóságra, politikai pártállásra való tekintet nélkül. Oregon és törékeny egészséggel gyakran órákat utazott, hogy egy-egy idegen környezetben magányosan élő beteg magyar férfit vagy asszonyt meglátogasson.

Buzdító szavainak a hatása alatt új élet indult a magyar egyházközségekben, egyesületekben és számos helyen hétvégi magyar tanítás kezdődött a gyermekek számára.

Kedves Testvéreim, VI. Pál pápa, amikor a bíboros atya betegségéről értesült, Rossi nuncius úr útján küldte neki üzenetét, jókívánságait, áldását.

A hitvallók meghalnak, a vértanúk eltávoznak közülünk, amit azonban a Szentatya mondott, amikor meghallotta halála hírért, az örök igazság marad: «Mindszenty bíboros fáklya volt az Egyház számára az elmúlt évtizedekben». Ez az igazság a jövőre is áll, mert a vértanúknak és a hitvallóknak az életét a halál kiolthatja, de az a fáklya, amelyet hordoztak, égni fog mindörökké. Tovább fog élni és tovább fog hatni Mindszenty Józsefnek, az embernek, a papnak, a püspöknek és Magyarország primásának hitvalló, vértanú és szabadsághős példája is.

A magyar emlékekben gazdag Máriacell-i bazilikában lévő sírja zarándokhelye lesz mindazoknak, akik az Egyház szabadságát, a népek önrendelkezési jogát, az emberi méltóságnak kijáró megbecsülést nemcsak a szájukon hordják, hanem annak megvalósításáért dolgozni, áldozni és küzdeni is hajlandók. Amen.

A gyászmisét követő beszentelés előtt a templom közönsége a «Boldog Asszony Anyánk» ősi Mária-énekünket énekelte, a székesegyház kórusa pedig az «Ave Maria»-t. Amikor a szertartás befejezést nyert, Mindszenty József bíboros, esztergomi érsek, magyar primás koporsóját a Hitzing-i temető ravatalozójába szállították. Innen május 15-én reggel hajnalban indultak vele Máriacellbe.

Gyászistentisztelet és temetés Máriacellben

Mindszenty József bíboros primás végrendeletében temetéséről így intézkedett: «Ha számkivetésben halok meg, temessenek el ideiglenesen a máriacelli kegytemplomban. Ha azonban Mária és Szent István Országá fölötte lehull a hitelenség csillaga, vigyék testemet az esztergomi bazilikai sírboltba.»

A magyar bíboros eme végső kívánásának tett eleget König bécsi bíboros érsek, amikor ötnapos Fatima-i útjáról hazasiert, hogy május 15-én Máriacellben is maga pontifikálhassa a misét és végezhesse a besztertelést.

A kegyhely határában a koporsót a hatóság nevében a polgármester vette át, és innen hozták a templom bejárata elé. Már 8 órakor ott volt Mindszenty primás koporsója a kegyoltár előtt. Ezek vonultak el előtte itt is imádságos tiszteletadással. Közben 9.15-kor a magyar lelképásztorok egy csoportja gyászmisét koncelebrált, mely alatt a

hívek közül sokan járultak a szentáldozáshoz.

10 óra után a koporsót a Wienerstrasse végére vitték, ahonnan Mindszenty bíborost König és Döpfner bíborosokkal az élen, több főpap, mintegy 300 pap és több ezer hívő kísérte harangzúgás közben a kegytemplomba. Ez volt a számkivetésben meghalt magyar hercegprimás utolsó zárandokútja.

A koporsót most a főoltár elé vitték, amelynél a gyászmisét a kardinálisok László István eisenstadti és Johannes Weber grazi püspökkel együtt mutatták be. A latin nyelven bemutatott misén az olvasmányokat és az evangéliumot magyar és német nyelven olvasták. Evangélium után P. Werenfried van Straaten búcsúztatta Magyarországot számkivetésben elhunyt nagy primását. Sajnáljuk, hogy a nagyhatású beszédből helyszűke miatt most csak az alábbi részeket tudjuk közölni:

P. Werenfried van Straaten beszéde

A Szűz Anyának azon a kegyhelyén vagyunk együtt, ahol Ő 800 esztendő óta anyai szeretettel hajol le a keresztény Európára; ahol elődeinknek vigaszt nyújtott szomorúságukban, erőt adott nekik a küzdelemre és meggyógyította lelki és testi bajaikat; ahol az előző nemzedékek sokszor mondták ki vele a «fiat»-ot Krisztus újabb és újabb megtestesüléséhez a keresztény Nyugaton.

És ha ma mi is kimondjuk a mi «fiat»-unkat szeretett bíborosunk, Mindszenty Józsefnek az örök hazába történt távozásához, hisszük, hogy ez az értékes magyar búzaszem, amely most Mária kertjének földjébe hull, nem marad egymagában, hanem bőséges gyümölcsöt terem. Hiszen ennek az Igaznak a lelke Isten kezében van s Isten, aki próbára tette, őt magához méltónak találta.

ISTEN PRÓBÁRA TETTE

Egy olyan keresztúton vezette végig, amilyent bíboros eddig aligha járt meg. Példás hűséggel ment végig ezen az úton anélkül, hogy ellenségeit gyűlölte volna; de nem is tért ki előlük, amikor megalkuvással vagy meneküléssel életén könnyíthetett volna. Hűségesen követte az Urat, hiszen ahol Krisztus volt, ott kellett lennie az ő szolgájának is.

Kimondhatatlanul sokat szenvedett. Senki sem tudja elfelejteni, aki 1949. február 5-én hallgatta kirakatperének a rádióban közvetített részleteit, azt az elhaló hangot, amely ismételtelen csak annyit mondott: Ige-

nis, igenis, úgy van. Ez nem az igazi Mindszenty hangja volt, hanem a meghamisított-nak öntudatlan dadogása, akit irgalmatlan kínzások közepette akaratától megfosztott nyomorékká tettek. «A balgák szemében szinte halottnak tűnt.»

De még inkább szenvedett, amikor az ún. békés együttélés korszakában az ő világitó alakját csalárdul megszöjt ferdfítésekkel és rágalomokkal rendszeresen elhomályosították, úgyannyira, hogy Krisztusnak ez a szemrehányása: Jeruzsálem, Jeruzsálem, mely megöli a prófétákat és megkövezed azokat, akiket hozzád küldtek — a mai egyházra is alkalmazható. Így veszítette el életét ezen a világon és őrizte meg azt az örök életre.

Még nagyobb volt a fájdalom az alatt a kereszt alatt, amelyet ő maga élete legsúlyosabb keresztjének nevezett, amikor néma tiltakozásának feladására és szeretett hazája elhagyására kényszerült. Isten megpróbálta őt és magához méltónak találta.

Sokat szenvedett a Magyarországból jött levelek, mint pl. ennek az alábbi levélnek a tartalma miatt: «Isten színe előtt from e sorokat, Magyar pap vagyok, aki kész arra, hogy életét Egyházáért feláldozza. Aggodalommal tölt el, hogy a katolikus Egyházban vannak papok és püspökök, akik a mi megaláztatásaink mélységével nincsenek tisztában. Az Egyház nálunk a kommunista állam cselédjévé lett. A valóságban azt nem a püspökök, hanem a rendszer megbízottai kormányozzák, akiket a kommunista párt nevez ki. Az általuk ellenőrzött egyházkormányzat nem más, mint az ateista rendszer

végrehajtószerve. Isten színe előtt és az egész katolikus Egyház színe előtt tanúsítom, hogy Krisztus fenséges jegyesét itt nálunk nemcsak az egyházüldözés által, de még kiválóztott fiai egy részének árulása révén is az istentagadók rabszolgájává alacsonyították le.» Eddig a levél.

A VÉRTANÚK MEGELŐZTÉK MINDSZENTY A RÖGÖS ÚTON

Mindszenty bíboros mélyen lesújtotta, mikor látta, hogy Krisztus szava, mely szerint, «aki szereti életét, elveszti azt», Magyarországon is többszörösen igazolódik. És ebben az összefüggésben nehezedett annyira rá a pápa döntése, mellyel felmentette hivatalától. Mint az aranyat az olvasztókemencében, úgy tette őt próbára az Isten és mint égő áldozatot fogadta el. Mindszenty bíboros nem engedett annak a kísértésnek, hogy a nyilvánosság előtt hangoztassa igazát, hanem vállára vette azt a keresztet is, amely onnan jött, ahonnét legkevésbé várta — ez volt nagy életműve megkoronázása a hit szemével nézve.

Keserű sorsa emlékeztet bennünket arra, hogy minden erőfeszítés, mellyel a veszélyben lévő Egyházat menteni akarjuk, hiába-
való marad, ha nem párosul vele a névtelenek imájának kegyelmi áradata és a névtelen szentek néma kereszthordozása. Mert az Egyház ezekből meríti életerejét. Így tekintve azt, ami a bíborossal történt, egyszer majd az a Szent Kereszt győzelmének bizonyul. Ez valójában az az ok, amiért Isten azt megengedte.

Éppen ezért, az ő példáját követve, gondosan ügyelnünk kell arra, hogyan nyilvánítsuk véleményünket a Szentatya döntéséről, mivel arról, amit a hit fényében látunk, nem lehet vitatkozni. Pusztán ésszel felfoghatatlan, hogy Krisztus engedelmessé volt a keresztthalál. Meg kell azonban hajolnunk az előtt a bölcsesség előtt, amely az értelem előtt értelmetlenségnek látszik. Kételyeink és aggodalmaink ellenére sem tartjuk felelőtlennek a pápa engedékenységet az ateistákkal szemben, akiknek kívánságára Mindszentyt letette érseki székéről. Sokkal inkább akarunk az üldözött egyház érdekében azért imádkozni, hogy bárcsak a kibontakozás igazat adna a pápának. És ha mégis másként történe, ha a pápa reménye nem válnék valóra, akkor szilárdan megmaradunk az elhunyt bíborossal együtt abban a meggyőződésben, hogy a döntéssel a Szentatya a jelen pillanatban még megfoghatatlan, üdvösségünket szolgáló isteni akarat végrehajtó eszköze volt.

A szónok ezután a szenvedés üdvtörténeti értelmét fejtette ki, mely szerinte «Krisztus isteni stratégiájának egyik része.

Folytatás a 6. oldalon

Jézus Kriszus és a vértanúk, akik osztottak a Mester sorsában, megelőzték Mindszenty bíborost a rögsz úton... Ez az az út, amelyet minden kor szentjei jártak. Őket is éppúgy megfosztották jogaiktól, mint Isten egyszülött fiát, aki felvette a szolga alakját s engedelmes lett a halálig a keresztján. Ez az engedelmisség keresztje s ez a kereszténység alaptörvénye... Az egyháztörténelem ilyen óriás alakja, mint Mindszenty bíboros alávetette magát ennek a törvénynek, ami nagy életszentség jele és példakép mindazok számára, akik az egyházi engedelmisség gyakran súlyos és olykor felfoghatatlan keresztje alatt roskadoznak.»

MINDSZENTY TOVÁBBRA IS TANÍT

P. Werenfried beszédének második részében Mindszenty bíboros egykor elmondott beszédeiből és körleveleiből idézett aktuális részeket annak az állításának igazolására, hogy «ő nem halott», mert továbbra is tanít bennünket. Kiemelte mély Mária-tiszteletét és azt a vágyát, hogy minél több keresztény figyeljen a Fatimából elhangzott üzenetre és imádkozza a világ megmentéséért naponként a Rózsafüzért. Azután így folytatta:

«Szemtől-szembe állunk az örökkévalóságba költözött bíborossal, aki mindenkinél jobban felismerte az egyházat és az emberiséget fenyegető veszedelmet. Testvéreim, hallgassatok rá! Ébredjen fel végre a kereszténység! Az Egyház vérzik. Százával gyilkolták le a főpásztorokat, megölték vagy börtönbe vetették, száműzték vagy Isten ellenségeinek szolgálatába kényszerítették őket. Tízezrével tiltottak el papokat és szerzeteseket a pasztorációtól, űzték el a templomokból, zártak ki a szeretetszolgálatból és az evangélium hirdetéséből... Keresztény szülők gyermekeit a mennyei Atya iránti gyűlöletre nevelik százmilliószámra...»

Egyetlen kicsi hídfő maradt meg nekünk, a szabad Nyugat, de itt is leírhatatlan zűrzavar uralkodik: testvérharc folyik, visszavonás uralkodik és lázadnak minden tekintély ellen. Ki tudja azok számát, akiket csontjuk velejéig megront a materialista szellem! Megvetik Isten törvényeit s kigúnyolják az Egyház parancsait. Félrevezetik és megrontják az ifjúságot. Sárba taposnak mindent, ami szent. Szándékosan készítik elő a teljes káoszt. Emberi szemmel nézve a helyzet reménytelen. Ismerjétek el, hogy ember által nincs kiút, egyedül Isten lehet a megmentőnk.»

Itt kifejtette a keresztény remény teológiáját s befejezésül hozzánk magyarokhoz fordult: «Te árva magyar nép, népe annak a nagy lelkipásztornak, akit itt Mária kegytemplomában nyugovóra helyezünk, fordulj Te is velem, a nagy főpásztorral, Máriához.»

A főlelkész búcsúztatója

A gyászmise végén Msgr. Dr. Adám György európai magyar főlelkész a magyar nép és papság nevében búcsúzott el Mindszenty bíborostól.

A magyar papság és hívek nevében a világ minden részéből jöttünk el erre a nagy magyar temetésre.

A halottól búcsút szoktak venni. Mindszenty Prímástól nem lehet búcsút venni, mert élni és hatni fog halála után is. Egyénisége, törekény embersége ellenére óriásként magasodik a XX. század történelme fölé.

A mai világban, amikor az emberek csak az anyagi előnyöket nézik és a pillanatnak élnek, ő egész életében a szellemi és erkölcsi értékeket kereste, terjesztette és szolgált.

Az Egyház, és az Egyház által hirdetett igazságok, a Magyar Haza, és a Magyar Nép volt 60-esztendősi papi életének tengelye és legfőbb gondja. Ezekért a szellemi és erkölcsi ideálokért akkor is kiállt, amikor az életveszélyes volt és reménytelennek látszott. Ezért vállalta a náciizmussal, a bolsevizmussal szemben a harcot, ezért járta a világot, öregén és betegen is, hogy a világ minden népének, de elsősorban a magyaroknak, hirdesse ez ideálokat.

PIHENŐHELYE AZ ŐSOK IMÁJÁVAL MEGSZENTELT MÁRIACELL

Ha már egyszer egyelőre nem pihenhet hazai földben, akkor földi hamvai számára méltóbb helyet nem találhatott volna az egész világon, mint ezen a magyar ősök búcsújárása és imádsága által megszentelt Máriacellben.

Biztosak vagyunk abban, hogy a világ magyarsága ebben az órában a szívével van jelen Máriacellben.

Máriacell eddig is a legnagyobb magyar búcsújáróhely volt Nagy Lajos óta.

Itt pihen egyik esztergomi érsek és prímás elődje, aki mellé végső akarata szerint koporsóját elhelyezzük.

Szelepcsényi idejében is súlyos helyzetben volt országa és népe. Háromfelé szakadt az ország, amelynek nagy része török uralom alatt volt; de ő még megérte, hogy Bécs alól a töröknek vissza kellett fordulni és Esztergom is felszabadult.

A felszabadulásnál nagy szerepet játszott nagy vagyona, amelyet kifejezetten erre a célra fordított.

Anyagiakat tekintve, Mindszenty volt a magyar történelem legszegényebb primása. Viszont a különféle elnyomásokkal szemben tanúsított ellenállásával és vértanúságával olyan elpusztíthatatlan erkölcsi tőkét hagyott a magyar népre, amey bizonyosan hozzá fog járulni ahhoz, hogy országunk és népünk a tatárjárás és török pusztítás után

a harmadik keleti veszedelemtől is megszabadul.

Az a nép, amelyből egy Mindszenty származik, nagy népnek nevezhető s ezt a népet, amelynek a Gondviselés egy Mindszenty Prímást adott, azt szereti az Isten.

NÉPE LELKIISMERETE ÉS SZOLGÁLATTEVŐJE VOLT

A fa törvénye, hogy minél mélyebbre ereszti gyökereit a földbe, annál magasabbra nő, így lesz vihartálló és útmutató. Mindszenty Prímás működésének titka a fa törvénye. A kétezeréves Evangélium és az ezeréves magyar múlt volt az a gyökér, amelyből forrászott ereje. Népeinek lelkiismerete akart lenni és vissza akarta vezetni azokhoz a forrásokhoz, amelyekből a magyar szentek formálódtak és amelyekből ezer éven át élt és táplálkozott ez a nép; a Szent Istváni hagyományokból, a keresztény és magyar két elválaszthatatlan összeforrásából. Az Evangélium és a magyar történelem volt az a talaj, amelyből egyénisége táplálkozott és ez volt erőforrása küldetésének.

Ahogy ő mondotta: «A múltnak tanulságai útmutatói a jövőnek. Egyént, családot, nemzetet nem engedünk testünktől, lelkünktől idegen gondolatokba beöltöztetni. Ragaszkodunk tépett hazánknak a múltból örökölt, a jövőben hűen őrzendő, kipróbált nagy történelmi alapjaihoz s akár titokban, akár nyíltan, ápolni fogjuk fenntartó erőinket.»

«Akarok lenni népem lelkiismerete, hivattott ébresztőként kopogtatok lelketek ajtaján, a föltetsző tévelyek ellenében az örök igazságokat közvetítem népemnek és nemzetemnek. Ébresztgetem nemzetünk megszentelt hagyományait, amelyek nélkül egyesek talán igen, de a nemzet nem élhet.»

A hit és bensőséges imádság embere volt. Az élő hit szemével nézte a mindennapot és történelmi eseményeket. Maga hirdette: «mindaddig amíg a magyar népben él a hit, ez a hit nagy erőt ad a nemzetnek a tapraálláshoz.»

Gyermeki bizalommal tisztelte a Magyarok Nagyasszonyát, mint mennyei édesanyját. Az ő lelki hazája az Egyház volt, népe pedig a Nagyboldogasszony népe, a magyar szentek népe.

Lelkipásztor volt a szó igazi értelmében. Saját életének és népe életének az érték-mérője az Evangélium volt. Azt mondotta magáról: «Ami az én szerény személyemet illeti, nem tekintem magam egyébnek, mint nemzetem és népem szolgálattevőjének. Ezt a szolgálatot teljesíteni akarom, akár milyen árat követeljen is. Tinectek pedig azt mondom: «az Egyházhoz való ragaszkodásban, az erkölcsi elvek tiszteltében

tartásában és a magyarsághoz való ragaszkodásban legyetek rendületlenek.»

LELKIPÁSZTOR ÉS PRÓFÉTA VOLT

Élő hitéből következett, hogy rendületlenül védte Isten jogát, az emberi méltóságot, mint Isten adományát, minden zsarnoksággal szemben. Ahogy mondja: «Az alapvető emberi jogok, azok sérelme, népünk gyötrelme nem napi politika. A nép nem mondhatja el fájdalmát, nem tárhatja fel sebeit. Az Egyház köteles híveit védeni, ha ezt esetleg félre is értik.» Történelmünk folyamán magyar még nem tett annyit népért, mint Mindszenty. A világ legutolsó sarkáig ismerték nevét és rajta keresztül népünk sorsát.

Amikor elítélték és börtönbe csukták, egy világ imádsága kísérte a börtönbe. Amikor élete legnehezebb keresztjét vette magára és Hazáját elhagyta, egy világ lett az egyházmegyéje. A próféták ihlettségével és elszántságával hirdette Egyháza és népe ügyét és emelte magasra az emberi méltóságot.

Prófétasors volt az osztályrésze is.

Nem akart óriás lenni, nem kereste a hírnevet, a dicsőséget, a vértanúságot. Vállalta küldetését, Istenbe vetett gyermeki hitet és bizalommal, az Evangélium iránti törhetetlen és megingathatatlan hűséggel, egyszerű, tiszta, átlátszó szolgáló lelkülettel, amit Egyháza és népe és a lelkek java megkívánt tőle. Ezekért az eszmékért állandó készenlétben volt életét is odaadni.

Kemény volt önmagához, azonban megkönnyezte és meghatótt szívvel hallgatta idegenben a magyar gyermek ajkán a magyar szót, a verset vagy éneket.

Az ő életében népének sorsa ismétlődött meg, annyira eggyé lett népével. Szent István és a magyar szentek, a magyar történelem nagyjai voltak útmutatói, cselekvésének befolyásolói. Ő volt a jó Pásztor, akinek szavára a legnagyobb veszély és akadályok ellenére is százezen követték.

Törékeny emberi hangját felerősítette a küldetés tudata, Egyháza és népe iránti szeretete. Ezért volt hatalmas a szólásban, figyelmeztető jel némaságában és útmutató a példaadásban.

Amikor járta a világot, az országokat és kontinenseket, — bár nem értették a nyelvét, — de jövetelének hírére világszerte zsufozásig megteltek templomok és katedrálisok.

Amikor koporsóját elhelyezzük itt a máriacelli bazilikában, hálát adunk a Gondviselésnek, hogy nekünk adta mint jövőnk zálogát. Ami földi volt, visszaadjuk a földnek. A lelke a Teremtőjénél, aki jutalom és koronája hűséges szolgájának. Szelleme tovább él köztünk mint útmutató csillag a magyar égen. Imádságunk kíséri utolsó földi útjára, hogy a szabadság napja minél előbb eljöhessen és a legnagyobb magyar hősnek a tetemeit hazavihessük végrendelkezése szerint az Esztergomi bazilikába.

Az ifjúság fogadalma a sírnál

A FIÚK FOGADALMA

Az elmúlt napokban megemlékeztek mindenütt a világban a második világháború befejezéséről...

Amikor 30 évvel ezelőtt elhallgattak a háború borzalmas fegyverei, magyar népünk is reménykedve tekintett a jövő elé: új élet, szebb élet, boldogabb élet fakad édesapáink hős vérével itatott magyar földünkön.

Amikor bíboros hercegprímás úr látta, hogy hazánkban egyre inkább korlátozzák, gúzsba kötik az ember legelemibb jogait, amikor szabadságában, emberi méltóságában, világnézeti elveinek gyakorlásában gátolják, sőt kifejezetten üldözik, akkor Egyházának és hazájának ez a nagy és hűséges embere nem hallgott, nem lett megalkuvó, nem félt: harcolt népe és egyháza jogaiért a magyar hazában.

Szent imahadjáratot hirdetett — a Nagyasszony oltalmát kérte hazája, népe számára. Bejárta az országot s száz ezrekkel és száz ezrekkel ostromolta a Mindenhatót irgalmas segítségért.

A magyar ifjúsághoz, mint a magyar jövő letéteményezéséhez, hordozójához szólt — és szerte az országban hűséget fogadott ez az ifjúság: hűséget keresztény hitéhez, hűséget nemzetéhez.

A bátor és elvhű főpásztor ellen megindították a harcot. Parancsszóra kivézték a népet, a munkásságot, az ifjúságot, hogy tüntessen ellene. Ugyanakkor, amikor bíboros hercegprímás urunkat meghurcolták, megkínózták, ugyanakkor folyt szerte az országban szegény népünk kinzópere is. Együtt szenvedett az Atya népével.

Amikor 1956 őszén a szabadság reménycsillaga újra kialudt édes hazánkban, sokan lettek földönfutóvá. Mindszenty hercegprímás úr, mint élete talán legnagyobb keresztjét ezt a sorsot is megosztotta népével.

Felkeresett minket mindenütt az emigrációban. Eljött közénk, hogy felhívja figyelmünket: a magyar haza, a magyar nép sokat vár tőlünk. Nekünk kell képviselnünk kint a szabad világban minden honfitársunk minden ügyét. Nekünk kell harcolnunk az otthoniak jogaiért, népünk szabadságáért.

Mindszenty hercegprímás úr nem halt meg számunkra: itt él közöttünk, mint magyar történelmünk egyik legnagyobb harcosa, mint egyházának bátor hitvallója. Itt él tovább és lelkesít azzal az erkölcsi erővel, azzal a fenséges példaadással, amit életében mutatott nekünk: felszólít minket, a magyar ifjúságot, de felszólítja a világ minden tájára szétszórt honfitársunkat is, akik

a rabságból és elnyomásból menekülve a számkivetés keserű kenyerét eszik, hogy az ő küzdelmes élete nemzete szabadságáért és népe tiszta erkölcsiéért kell, hogy a mi sorsunk is legyen. Szent testamentum nekünk ez a hősi élet — és útmutatás a szabad és szebb magyar jövő felé. Az elválás órájában azt szeretnénk megfogadni, hogy Isten kegyelmében bízva méltóak akarunk lenni erre a hivatásra — s biztosak vagyunk abban, hogy Mindszenty József bíboros hercegprímás úr szószólónk marad továbbra is: közbenjár nemzetéért a Mindenhatónál, akitől népünk, nemzetünk sorsának jobbra fordulását reménykedve várjuk.

A LEÁNYOK IGÉRETE

Mi a Kastli Magyar Gimnázium növendékei úgy állunk itt Mindszenty József hercegprímás úr koporsójánál, mint a gyermek a szeretett atya ravatala mellett. Ő, aki annyira szerette a magyar ifjúságot, nagyon közel állt hozzánk. Kétszer eljött közénk a Magyar Gimnáziumba — és szíve egész odaadásával buzdított minket a szent hitünkhöz való hűségre, magyar népünk, magyar nyelvünk, magyar sorsunk szeretetére. Meglátogatott minket az iskolában is, eljött az órákra, mert látni akarta, hogyan készülünk az életre, s mert jelenlétével is fel akarta hívni figyelmünket a ránk váró felelősségre népünk, édes hazánk sorsa iránt.

Gyászjelentésén olvasott szavai színtelen batorítanak minket: «elveheti a világ tőlünk ezt vagy amazt, de nem veheti el tőlünk Jézus Krisztusban való hitünket». Élete példája igazolja szavait — s bátorít fel minket élethivatásunkhoz, világnézetünkhöz, magyarságunkhoz való hűségre.

Szeretnénk még egyszer itt a válás pillanataiban megígérni mi, az ő gyermekei: hűségesek akarunk lenni ahhoz az élet-ideálhoz, amit ő megvalósított, azokhoz az eszményekhez, melyekért ő minden áldozat árán harcolt.

Ugyanakkor — tudatában annak, hogy mint a magyar jövő hordozói — milyen nagy hivatás, de mily nagy felelősség is vár ránk, s hogy ennek hűséges vállalása igen nehéz lesz számunkra szétszórva a nagyvilágban — kérni is szeretnénk Őt: kérni, hogy segítsen nekünk. Nem búcsúzunk; hanem boldogan adunk hálát a Teremtőnek, hogy Őt nekünk adta, hogy élete példáját tündöklő útmutatónkul rendelte — s reménykedünk: imádkozik értünk bíboros hercegprímás urunk az Isten trónjánál, hogy szent hitünk és szeretett hazánk hűséges gyermekei maradjunk.

Korunk nagy tanúja

Mindszenty József bíboros-primás halála után sugározta a Szabad Európa Rádió megemlékezésében ezeket a megörökítésre méltó szavakat:

Ritka az olyan történelmi személyiség, akinek életét, művét, emberi nagyságát egy szóval ki lehet fejezni. Mindszenty József bíboros ilyen kristálytiszta egyéniség volt: korunk nagy tanúja. A tanú megingathatatlanul hisz eszméiben, azokhoz testi- és lelki megpróbáltatások közepette hű marad, egyéni élete háttérbe szorul, teljesen felolvad az eszme szolgálatában.

A keresztény hit üdvözítő ereje és a magyar nemzet történelmi hivatása az a két eszme, amely Mindszenty bíboros életét áthatotta. A két eszme elválaszthatatlan egységbe olvadt, soha egy pillanatnyi kétség sem merült fel, hogy köztük ellentét, szolgálatukban lelkiismereti konfliktus támadhatna. Ezért nem ismert megalkuvást és taktikázást a náciizmussal és a kommunizmussal

szemben, amely a magyarságot keresztény hitétől és nemzeti büszkeségétől akarta megfosztani idegen világi hatalmak és egy istentelen ideológia szolgálatában. És ezért látott Mindszenty primás külföldre érkezése után minden másnál méltóbb hivatást a szórvány világ-magyarság látogatásában, hitének, nemzeti tudatának ébrentartásában.

Mindszenty gondolatvilágában a keresztény hit és a magyar nemzet minden hétköznapi toldaléktól, sallangtól megtisztítva, lényegi tisztaságban élt, csak így tudott ennyire állhatatosan, megingathatatlanul ragaszkodni hozzájuk.

A magyar bíboros tetteit, magatartásának indítékait nem lehet a napi politika és diplomácia hagyományos mérceivel megközelíteni, csak a tanú lélektanából érthető meg.

A tanút a világ elismerése nem hajtja, nem is befolyásolja, jutalmát más síkon

találja meg. Nem igyekszik sem az elenség, sem a barát kedvében járni, nem fél más lenni. Mindszenty aszkéta volt a materializmus korában, rendíthetetlenül hívó a kételyek világában, hajthatatlan a megalkuvók, konokul következetes az alkalmazkodók közepette. Nem bántotta és nem zavarta, hogy akadtak, akik ezt anachronizmusnak tartották. A tanú nagy gondviselésadta ajándéka, hogy fizikai és lelki fájdalmait hitének ereje el tudja nyomni. Azokat a kínzásokat, amelyeket Mindszentynek az ÁVÓ kezében el kellett szenvednie, még nála robusztusabb alkat sem tudta volna elviselni a hit ereje nélkül. És a legnagyobb lelki megpróbáltatások közepette sem érzett személyi gyűlöletet, haragot, vagy akár csak sértődöttséget. Az általa helytelennek, vagy tévesnek tartott intézkedésekről habozás nélkül elmondta véleményét, de érzelmi egyensúlya egy pillanatra sem ingott meg. Egy pillanatra sem volt rezignált, megtört ember, mint ahogy azt sokan hinni szerették volna.

Mindszenty, a tanú, életútja egyenes, egyszerű, világos. De bonyolult korunk

A Mindszenty-család a szülők aranylakodalmán 1941-ben.

Mindszenty József híboros magyar cserkészfiúk és leányok között. A felvétel utolsó lelkipásztori útján készült Caracas-ban

bonyolult embere nehezen tud már az egyszerű dolgokban eligazodni. Mindszentyt ezért nemcsak ellenfelei, de tisztelői is sokszor félreértették. Egyesek rebellisnek mondták, holott pillanatra sem lázadt az egyházi tekintély ellen, bár mint szabad ember félelem nélkül elmondta véleményét az egyházi hatóság világi, politikai döntéseiről.

Mások a kommunista-ellenes harc jelkép-alakjának tették meg, holott egyéniségétől teljesen távol állott egy ilyen negatív előjelű beállítottság. Ő pozitív eszmékért: hitért és nemzetért harcolt, valami, vagy valaki ellen csak annyiban lépett fel, amennyiben eszméit veszélyeztették.

Mindszenty József még életében történeti alakká emelkedett, nemcsak szűk nemzeti, de egyetemes világméreteken is. Ezért elkerülhetetlen, hogy tetteit a kortársak és a történelem ne a szokásos eszközeikkel, a siker, vagy sikertelenség mércéjével, a pillanatnyi érzelem és ideológia, vagy az utólagos tapasztalatok fényében mérjék. Én ma feladatomnak nem ezt tekintettem, hanem a tanúságtételt hazánk és korunk nagy tanúja, Mindszenty József mellett.

MINTHA ÉLNE...

Uram, a földi lét honából
Elfáradtan megtért egy vándor.
Sok szenvedés, kín meggyötörte,
De hősi lelkét meg nem törte.

Uram, öleld őt kebeledre!

Jópásztorként vezette nyáját,
Szolgálva Istenét, hazáját.
Zokszó nélkül mindent viselve
Erőt öntött a csüggedőkbe.

Uram, öleld őt kebeledre!

Köszönve hitét, bátorságát,
A kegyelet fehér virágát
Könnyes szemmel tesszük eléje,
Pártfogását tovább remélve.

Uram, öleld őt kebeledre!

Hiszen nem lett hűtlen a nyájhoz,
Csak... — közelebb ment az Atyához,
Hogy áldást esdjen nemzetére! —
S folytassa ott is, mintha élne...

Uram, öleld őt kebeledre!

BÁTKY MÁRIA

MAGYARORSZÁG

Szamosi József verse

A messze távolból egyre szebb vagy,
és szívemnek mindig kedvesebb vagy.

Jó ízeid innen ízesebbek,
tündök szineid csak szinesednek.

Minden tájat hozzád hasonlítok,
de mindnél több vagy te, nagyobb titok.

Inség jöhet rám, keserű napok,
a morzsáidból új erőt kapok.

Teljes formád is egy karéj kenyér,
(és lázamra te vagy a hús tenyér).

Így messziről egyre fényesebb vagy,
kifosztanak s mindig ékeesebb vagy.

Határaidat bárhogy is szabják,
nem másíthatják isteni rajzát.

Hiába ver-szíjjostor, vad ököl,
zúzott homlokod mégis tündököl...

Véres harcban egyre véresebb vagy,
de szívünkben mindig édesebb vagy.

Hired újra világokat hódít,
fennen tartod Jézus lobogóit.

És meg nem törhet börtön, se kardvas,
sérthetetlen vagy és diadalmas!

Michelangelo

1475 március 6-án — fél évezrede — született a Buonarrotti-Simoni család másodszületett fia a toscanai Capreseben (Középolaszország). Szent Mihály arkangyal nevét kapta a keresztségben: Michel-Angelo. A család pár héttel rá visszatér Firenzébe. Hat éves a kis Michelangelo, amikor elveszti édesanyját. 15 éves, amikor Ghirlandaio festő műhelyében Giotto és Masaccio freskóival, majd meg Schongauer rézkarcaival megismerkedik. A rákövetkező évben Bertoldo mester szobrász iskolájában találjuk, majd Lorenzo de Medici fejedelmi udvarába kerül és kap kisebb-nagyobb megbízásokat. Háborús események során Bolognába, majd Velencébe sodródik. 1496-1501-ig pedig Rómában él.

Ebben az időben készítette el Michelangelo máig is legismertebb remekművét: első Pietáját. Úgy is mondhatnánk, hogy 'Pietá'ját. Később több hasonló tárgyú szobrot alkotott, de az elmélyedésnek, az optimista, tiszta keresztény életszemléletnek ezt a csodálatos kifejezést saját maga sem tudta soha felülmúlni. Ezt a szobrot vitték a tengeri út kockázatával 1965-ben a New York-i világkiállításra, hogy ott a Vatikáni pavilonban hívók és nem hívők elmélyedő csodálatára szolgáljon. Az egész kultúrvilág fellelegzett, amikor a nem egészen veszélytelen útról baj nélkül érkezett vissza Rómába, és elfoglalhatta megint helyét a Szent Péter templom jobboldali mellékkápolnájában.

Nézzük ezt az ideálisan szép alkotást. Hófehér márvány Madonna ölében tartja a keresztről levett szent Fia holttestét... De nem volt-e a fiatal mester meglátása irreális? — kérdezzük. Lehetett-e egy javakorában lévő férfi édesanyja ennyire fiatal? Lehetett-e egy véresre korbácsolt, megalázott, agyongyötört keresztrefeszített holtteste ennyire sértetlen és eszményien szép? A szobor alkotója az eszményből, nem a realitásból indult ki. Itt az alkotó zavartalan lelki nyugalma tükröződik vissza mesterművén. A Megváltás az 'Ecce homo' — 'az ember' testét is a bűn előtti érintetlen szépségbe helyezte vissza az Édesanyjával együtt — ebben a művészi meglátásban.

Az alkotás belső függetlensége Michelangelo többi művében is megnyilatkozik. Az egyenlőtlen párviadalra kész Dávid eltökélt pillantása maga megadásra kellett volna, hogy kényszerítse ellenfelét, Góliátot. — II. Gyula pápa (1503-13) siremlékének Mózes

szobra vajon nem a félelmes energiájú (il terribile) mecénás egyéniségét őrzi meg a próféta arcán keresztül? A szikrázó szemek erőt sugároznak, a kéz erei duzzadnak: már alig türtőzteti magát, hogy föl ne ugorjon és az aranyborjú imáadására vetemedett népet megrendszabályozza.

A firenzei Medici sírkápolna megoldása úgy építészilag mint szobrászati műveiben Michelangelótól származik. A két pompás hercegi márvány-portrait tövében pihenő négy emberalak, a négy napszak szimbólumai, az érett művész karakterképét is mutatják: szinte túlcsoordulnak az anyagon. Az erő, amely alkotta őket, nem ismer korlátokat. Ugyanott van egy Mária-szobor is: alig fér a márványtömbbe, amelyből készült. A Szűzanya ölében nyugtalanokodó, eleven Gyermeke is mintha ki akarna siklani édesanyja védő karjai közül.

Michelangelo elsősorban szobrásznak tartotta magát. Hogy géniuszának festői elemei is megszólalhattak, azt főként már említett pártfogójának, II. Gyula pápának köszönhetjük. Ez a pápa volt az, aki saját siremlékének munkálatait félbeszakította a vonakodó mesterrel, hogy a Sixtusi kápolna mennyezetének festői megoldására adjon neki sürgető megbízást. — Hadvezér, államférfi volt ez a hatalmas erejű titán, aki rövid tíz éves uralkodása alatt visszaszerezte a pápaságnak elődei által megtépzott tekintélyét. Ezer gondja között talált időt a művészetek számára is. Michelangelon kívül Bramante és Raffael tartoztak köréhez, hogy csak a legnagyobbakat említsük. Talán sohasem tudták volna ők képességeiket igazában kifejtetni, ha ez a szellemileg velük egyenrangú nagy mecénás mint sürgető szellem mögöttük nem állt volna.

✱

Michelangelo nem volt csendes hezitáló, mint két évtizeddel idősebb ugyan csak sokoldalú kortársa Leonardo da Vinci. Festői meglátása nem szelid és könnyed, mint Raffaelé. Ő tépelődéseiben a mélységekbe nyúl, nem érdeklődik a megszokott. Egész valójával a reneszánsz nagy korának megszemélyesítője: nem remegve közelít Istenhez, mint a középkor embere tette, de nem is akarja Istent letaszítani trónjáról, mint a 'felvilágosodás' agnostikusai. Ő az Úr megbízását komolyan veszi: hajtsd uralmad alá a földet. Teremteni akar a Teremtővel, mintegy munkatársa. Ez a sokrétű és nagyszerű tevékenység oly-

kor mintha fájdalmas, sőt félelmetes is lenne. (Papini.)

Michelangelo mint festő is óriásnak mutatkozott. A sixtusi kápolna mennyezetén Sybillák és próféták — az antik pogány világ és az ószövetség — veszik körül Isten teremtő művének egyes állomásait. A nagy mű lezárása: az ember teremtése. Az Úr ujjából kipattanó szikrával hívja életre Ádámot. Éva mintegy ijedten húzódik meg a Teremtő gondolatainak hátterében. A bűnbeesés és következményei a szomorú folytatás...

A Sixtusi kápolna oltárfalát betöltő hatalmas freskóját negyedszázaddal később (1534-41), III. Pál pápa megbízásából készítette. Ha ma a turista hektikus programjából csak néhány percet magabaszállásra tud fordítani a freskó előtt, rá kell döbbsennie, hogy nem az irgalom és megnyugvás, hanem a félelem és a rettegés az, ami erről a képfalról reá árad. Az utolsó ítélet hatalmas freskóján a csupaszarcú és ruhátlanul ábrázolt Krisztus ítéli meg a világot. Még Mária is szinte riadtan húzódik meg Fia jobboldalán, az üdvözültek is félve tudják magukat biztonságban a pusztá kézzel lesújtó Ítélobíró védelmében — az apokalyptikus harsonnák riadalmában. Ki állhat meg az isteni erő ilyen iszonyatos kifejezése előtt félelem nélkül?

Kifejezési eszköze szoborban, de festői munkáiban is, az emberi test teljes meztelenségében, szépítés nélkül. Az Isten teremtő ereje tükröződik azon vissza a maga természetes voltában. Minden mozdulat, minden vonás telve van energiával, kifejező erővel: a készület, a kialakuló valóság, a befejezetlenség találkozik a keletkezés, az alkotás vajúdsával.

Életének utolsó szakaszában Michelangelo főképp mint építész lép előtérbe. Firenze város erődítményei, a Medici sírkápolna architektúrája, a Bibliotheca Laurenziana már régebbi művei. Rómában elsősorban a Capitolium (Campidoglio) és a Szent Péter templom újjáépítése, főképp a kupola megoldása mutatják zseniális nagyságát.

A teljesség megkívánja, hogy Michelangelóról, mint költőről is megemlékezzünk. Szonettekben, madrigálokban írta meg olykor gyöttrő gondolatait barátainak.

Élete végéhez közeledik a nagy mester, amikor 1550-ben a ma a firenzei dómban meghúzódó, soha be nem fejezett pietáját kőbe vési. A szoborcso-

Búcsú Czupy Bálinttól

1975 április 22-én kísértük utolsó útjára a felsőbajorországi Hofolding község temetőjébe. A templomot megtöltötte magyar és német gyászolók nagy száma kifejezője volt annak az őszinte megbecsülésnek, amelyet iránta mindazok éreztek, akiknek alkalmuk volt találkozni ezzel a még öreg korában is délceg termetű, élesezű, melegszívű, izigvérig magyar és keresztény férfival.

1900 szeptember 20-án született a sopronmegyei Vöcsej községben, a trianoni magyar-osztrák határ közelében nemes paraszti családból. Szülőfaluja iránti szeretetét élete végéig megőrizte. Szabadsága idején többször is elutazott a határig, hogy külön erre a célra vett távcsövével átnézhesen a «Vasfüggöny»-ön és legalább messziről láthassa a házat, amelyet fiatal gazdakorában épített a családja számára.

Mintha csak érezte volna, hogy hivatás vár rá, kora ifjúságától kezdve képezte magát szakmai, kulturális és politikai téren egyaránt. Azt a tudást, amit mások a középiskolától és az egyetem-től kaptak, ő — gazdaságának kára nélkül — magánúton szerezte meg.

port háttérben ő maga áll mint csuklyás öreg férfiú: lehiggadt beletörődéssel veszi tudomásul a történeteket. Visszagondolt-e akkor vajon első Pieta-jára, amelyben mintegy súlyát veszítette az idő, a szenvedés, a bűn? Ez a késői Pieta is enyhíti még a bűn, a megrendülés, a halál nyomait. De nem néz már át többé rajtuk... Közel nyolc évtized alatt a világ is megváltozott körülötte. Mint kisgyermek hallhatott még Savonaroláról, meg arról is, hogy Columbus Kristóf kalandos útja Amerika felfedezéséhez vezetett. Szinte szeme előtt omlott szét a nyugati keresztény egység, V. Károly hadai a Sacco di Romával a reneszánsz világát is szétverték. (Michelangeloval kezdődik a barokk művészet kora is.) Hunyadi Mátyás budai reneszánsz udvarának helyén, sőt azon túl messze nyugatra, I. Sulejman török hadai diadalmaskodtak. A trienti zsinat légköre mennyire más világot jelentett az önbizalmában pár évtizeddel előbb még megdönthetetlennek látszó reneszánsz szemben!

Michelangelo 1564-ben Rómában halt meg. Holttestét Firenzébe vitték. Megrendülve áll az utazó a Santa Croce templomban nyugvó sírjánál. Vajon irgalmas volt-e hozzá a nagy Itélő, amikor ő került trónja elé?

DR. GIANONE EGON

Amint önmagát kiemelte az általános falusi színvonalból, úgy akarta az egész paraszti társadalom anyagi, kulturális és erkölcsi életnívóját is megjavítani. Ezért csatlakozott lelkesen a Kerkai Jenő jezsuita atya által megindított és KALOT néven ismertté vált katolikus agrárfújásági mozgalomhoz, amely a falu kulturális és erkölcsi emelésén túl a parasztság szociális és politikai problémáival is leplezetlen nyíltsággal foglalkozott. Különösen szívügyének tekintette a mozgalom által szervezett és rövid idő alatt az egész csonkaországot behálózó Paraszt-Népfőiskolák támogatását.

A községében és megyéjében végzett közéleti munka után 1945-ben a nemzetgyűlésnek is tagja lett. Képviselősege azonban nem tartott sokáig. Mint a Kisgazdapárt keresztény szárnyának egyik vezető egyénisége minden alkalommal bátran kiállt az orosz és kommunista követelésekkel szemben. Ezért a küszöbönálló letartóztatás elől 1947-ben Nyugatra menekült. A harcot azonban nem adta föl. Alapítótagja lett a Magyar Keresztény Népmozgalomnak, amely később, a Demokrata Néppárt emigrá-

ciójába kényszerült csoportjával való egyesülés után, Magyar Kereszténydemokrata Unióra változtatta a nevét.

Hosszabb-rövidebb ausztriai, franciaországi és belgiumi tartózkodás után, mint a Szabad Európa Rádió szerkesztőségének tagja, Münchenben telepedett meg, ahol, a forradalom után, ott-hon börtönt és deportációt szenvedett felesége és gyermekei is csatlakoztak hozzá. Külön fejezetet lehetne írni arról, hogy «Bálint gazda» a neki egészen új rádiószerkesztői szerepben, írásainak gazdag tartalmával és stílusának izes magyarságával, hogyan emelkedett egészen rövid idő alatt a legelső sorába.

Nem hagyhatjuk megemlítés nélkül azt sem, hogy bárhol élt, francia, belga vagy német földön, a «magyar mise» legbuzgóbb látogatói közé tartozott.

Férfias alakját nem látjuk, bölcs szavát nem halljuk, csöndes humorát, szelid mosolyát nem élvezhetjük többé. Szép magyar és keresztény életének követésre serkentő és követésre érdemes példája azonban közöttünk marad.

KÖZI HORVÁTH JÓZSEF

DR. MISÁNGYI OTTÓ 80 ÉVES

A közelmúltban, 1975 ápr. 20-án, töltötte be Dr. Misángyi Ottó, a magyar és nemzetközi sport kiváló reprezentánna, életének 8-ik decenniumát, friss egészségben, szellemi és fizikai erejének rugalmasságát magas kora ellenére is megőrizve. Főleg svájci barátai, de a világ különböző részeiből is számosan keresték fel ez alkalommal szerencsekívánataikkal a St.Gallen-i magányában (Langgasse 26.) élő «Ottó Bácsit». Több, mint 400 levél, távirat küldője köszöntötte őt s számos cikk méltatta a nemzetközi sport, különösen a svájci atlétika fejlesztésében elért kiváló eredményeit, nem szólva a magyar sport terén, különösen a magyar atlétika világhíre emelésében kifejtett nagyszerű munkásságáról. Érdemei elismerésül számos kitüntetésben (aranyérem, díszjelvény, emlékérem, stb.) részesítették.

Az Életünk szerkesztősége és olvasóközönsége nevében ez úton tolmácsoljuk szívvel jövő szerencsekívánatainkat dr. Misángyi Ottónak; nemcsak a kiváló, ritka agilitással s eredménnyel működő sportembert tisztelve benne, aki kb. 30 szakmunkát jelentetett meg s vagy 1000 cikket írt a sportról, hanem a hitvalló katolikust és a hitéért bátran kiállni tudó embert is, aki magas kora ellenére sok fiatal magyar katolikust megelőz a magyar szentmisék pontos

látogatásával s a magyar megmozdulásokon való részvételével.

Kívánságunk: Isten éltesse még sokáig a mi «Ottó Bácsinkat». (V. L.)

VATIKÁNVÁROS.

A bonni apostoli nuncius, Mgr. Corrado Bafile érsek visszautasította azokat a valóságnak meg nem felelő sajtójelentéseket, amelyeknek szerzői azt állították, hogy a bécsi apostoli nuncius, Mgr. Opilio Rossi politikai hátsógondolattal maradt el Mindszenty bíboros temetéséről Máriacellben.

Mgr. Bafile ezzel szemben kijelentette az KNA-nak Bonnban, hogy a szertartásokat Mindszenty bíboros temetése alkalmával közismerten két részre tagolták. Az első a bécsi Stephansdombban tartott Requiem volt az ünnepélyesebb s ezen Rossi nuncius a pápát képviselte, Ószentségének egészen különleges megbízása alapján.

A gyászszertartás második, kevésbé ünnepélyes részénél, a máriacelli temetésén, a bécsi nuncius nem vehetett részt, mert a diplomáciai kar élén meg kellett jelennie azon az állami fogadáson, melyet az osztrák államszerződés aláírásának 20. évfordulóján rendeztek Bécsben. Ezért a bécsi nunciatura a temetésen a rangban második emberével képviseltette magát.

Ausztriai magyarvonatkozású kegyhelyek (II)

A múlt számunkban már említett kegyhely-ciklusban három országosan ismert Mária-kegyhelyünk képei közül

Az aradmegyei Mária-Radnái az első.

A 130 x 100 cm-es egyik falfelületre festett két kisebb kép közül az egyik felírás kegyhelyünkre utal. Kegyképe eredetileg egy bosnyák hívő tulajdona volt s 1668-ban került a régi templomba és még most is ott látható az 1767-ben épült tágas, kéttornyú kegytemplom márvány főoltárán. Hírét az a csodás esemény alapozta meg, hogy a törökök Marosvár egész környékét tüzzel, vassal pusztítva, 1695-ben a radnai templomot is fölgyújtották, a papírra festett képet is tűzbe vetették, de a templom és kép ellenálltak a lángoknak. Hitetlenek és hívők még sokáig látták a templomot nem emésztő lángok fényét és ennek szimbolikus világánál többen jutottak el a hit világosságára is.

A falfestmény a lángoló, de el nem égő templommal a háttérben a legenda egyik jelenetét mutatja, amint egy vad török harcos lova a hirtelen viaszlágy-ságúvá lett köves talajba süpped.

A radnai kép melletti falsíkon a *szegedi Havi-Boldogasszony* templomának főoltárképe jelenik meg, amely eredetében a római S. Maria Maggiore-bazilika alapításának legendájára s a vele kapcsolatos kegyképre utal. A szegedi ferences-templom a magyar történelemben is igen jelentős szerepet vitt, ez volt ugyanis a török időkben a délföldi pasztoráció központja. Az évente megújuló szegedi búcsú alkalmával az idők során százezrek tettek tanúságot nemcsak Mária-tiszteletükről, hanem a magyar keresztény múlt iránti érzékükről és a háláról is: Mária valóban védte és segítette népét e templom s annak papjai által.

Trenkwald festménye a zentai diadal egyik jelenetét mutatja. A törökön aratott győzelmet sokan az Istenanya közbenjárásának tulajdonították, mert még török megfigyelők szerint is, a csata idején a levegőben a szegedi templom Mária-képe volt látható. A legenda szerint még a török kiűzése előtt került a kép — a csanádi templom égése után sértetlenül Szegedre, ahol a Csöpörketavában több évig rejtve maradt. Török ember találta meg, aki e szavakkal adta át a képet a ferenceseknek: «Ime, a keresztények Anyja és segítő Asszonya!»

A Mária-képciklus harmadik magyarvonatkozású emléke

az erdélyi székelyek kedvelt búcsújá-

róhelye, Csíksomlyóra s az ottani ferences-templom kegyszobrára utal. Nem vehetjük zokon, hogy a prágai származású festőművész, adatait osztrák forrásból merítve, képén a Pietát — a halott Fiát ölében tartó Máriát — ábrázolta. Talán erre hangolta a sajnálatosan évszázadokon át tartó vallásüldözés is, amelynek során a csíksomlyói katolikusok is uralkodói felszólítást kaptak hitük elhagyására. Az 1441-ben Hunyadi Jánostól odatelepített ferencesek közül főleg István páter lelkesítette a híveket katolikus vallásukhoz való hűségükre. 1567-ben harcra került a sor s a székelyek készek voltak hitükért akár vértanúhalált is halni. A döntő csatát győzelmesen akarták megvívni. A heves küzdelem egész ideje alatt az asszonyok, gyermekek és öregek a templom Mária-szobra előtt buzgón esedeztek a győzelemért; végül is a katolikus győzők örömmujjongva tértek vissza a templomba hálaadásra. Pünkösöd előtti szombat volt a csatanyerés napja és mindmáig ezen a napon rendezik meg a csíksomlyói nagy székely búcsújárást, amelyre a távoli magyar földről és Moldvából is érkeztek a múltban zarándokcsoportok.

A bécsi Fogadalmi-templom említett falfestményei színpompájukban elhalványultak ugyan és háborús károk is érték őket, de ismertetésük alapján talán nagyobb lesz vonzásuk a bécsi magyarok felé.

A lazaristák 18. kerületi szt. Szeverin-templomában

az említetteknel szerényebb emlékek vonatkoznak magyar zarándokhelyekre. A háromhajós épület jobboldali első mellékoltára mélyedésében két nagykiterjedésű tábla kapcsolódik a Máriaoltár építményéhez s azzal szárnyasoltárt alkot. Mindegyik táblán 15-15 régi monarchiabeli s a világegyház ismeretebb kegyhelyeinek nevei olvashatók egy-egy Mária-kép alatt. A baloldali tábla Mariabrunn és Mariaradna latin nevét tünteti föl, a jobboldalin Mária-cell és Máriapócs nevét olvashatjuk. A két tábla összeállításának ötletes terve Coudenhovér Lajos dómkanonoktól való, aki a templom fölszentelése évében, 1878-ban ajánlotta a Mária-tiszteletnek ezt a módját a templom igazgatóságának. A plébánia archivumának egyik könyve a kimagasló jötevők sorában az uralkodó házaspár nevei után ugyancsak díszes betűkkel tünteti föl gr. Andrássy Gyula közös külügyminiszter nevét is.

A legszebb bécsi magyar Mária-emléket

a szt. István-dóm örzi. A második világháborúig a főoltár szentségháza fölött, sugárkoszorútól övezve állt a könnyhullató *Mária-pócsi kegykép*. A kép elhelyezésének e szerencsés módja irányt szabott a főváros későbbi barokk templomai számára. A kegykép a bizánci festészet stílusában készült és a szabolcsmegyei (egyházilag az egri érsek-séghez tartozó) Mária-Pócs görögkatolikus templomának ikonosztázionját, képfalát díszítette. 1696 nov. 4-én a szentmise alatt egy földműves a kép szemeiből lepergő könnyekre lett figyelmes. A feltűnő esetnek híre futott; több héten át látták a könnyezést, amely a legerősebb volt dec. 8-án. A történeteket írásban is megerősítő tanúk között voltak tiszték, hivatalnokok, luteránusok és kálvinisták. Eskü alatt tett tanúvallomást gr. Corbelli András császári kamarás és tábornok is, aki a lefolyó könnyeket kendővel fogta föl. Az egri püspök, Fenessy György bizottság előtti kihallgatásra kérte a könnyezés megtörténtéről bizonyosságot tevőket. A könnyezés megszűnése után felvett jegyzőkönyvek többszáz vallomást őriznek.

A könnyhullató kép azonban nem maradt eredeti helyén; Marco d'Aviano kapucinus tanácsára I. Lipót császár és király — főképp felesége, Eleonóra kívánságára — parancsot adott a kép Bécsbe hozatalára. A csodás kegykép eltávolításának körülményei világosan mutatják az önkény jeleit, amely figyelmen kívül hagyta egy országrésznek juttatott természetfölötti ajándék értékét s ennek lelkipásztori fontosságát. A jogfosztás tényét uralkodói parancs sem menti. A megindult plébánosnak csitítania kellett a felháborodott híveket, akik megakadályozni akarták a kép erőszakos elvitelét. A kivezényelt katonaság biztosítása mellett a képet Kállón, Tokajon, Kassán át Egerbe vitték. Innen Budára tartott a díszes menet, majd 1697 júl. 3-án Bécsbe érkezett. A több templomban tiszteletre kitett kép azonban nem könnyezett többé... Osztrák történetírók megjegyzéseikben egyszerű tényként említik a könnyhullató magyarországi kép elhozatalát. Csak egyetlen osztrák egyháztörténész állapítja meg az erőszak alkalmazását a kép eltávolításakor (es ist entföhrt worden). I. Lipót nagy ellenfele, II. Rákóczi Ferenc Recrudescunt kezdetű manifesztumában a jogsértések között megemlíti a máriapócsi kegykép Bécsbe hozatalát is.

† Dr. Gáspár Pál

Budapesten született 1888-ban. 1910-ben szentelték pappá Esztergomban. A Pázmány Péter egyetemen Budapesten a bölcséleti karon elvégezte a matematika-fizikai szakot és tanár lesz a nagy-szombati érseki főgimnáziumban 1918 őszéig, amikor a csehek bevonulnak a Felvidékre, elveszik a gimnáziumot és tanárait kiűzik. Utána Budapesten középiskolai tanár, közben két alkalommal egy-egy évre Amerikában időzik Dohnányi zongoraművész családjával, mint a fiúk nevelője. Hazatérve a Pázmány Péter tudományegyetemen tovább tanul és a kánonjog doktorává avatják. 1929-ben a hercegprímás a Budapesti Érseki reálgimnázium és a vele kapcsolatos Rákóczi-kollégium igazgatójává nevezi ki. Modernizálja és magas színvonalra emeli az intézetet, generációk hosszú sora nevelődik ott. Egyházi és világi kitüntetések kap.

1948-ban a kommunista rendszer megszünteti az egyházi iskolákat. A Katolikus Caritas most Belgiumba küldi ki, majd Dániába az ott üdülő magyar gyermekek mellé lelkésznek. Itt éri a stockholmi püspök levele, aki felkéri a Svédországba érkezett mintegy 5000 magyar pasztorációjára. Miután ezt elvállalta, nem is ment többé vissza Magyarországra, hanem ott maradt Svédországban lelkigondozó élete végéig. A magyarok nagyon szétszórta élnek a 2000 km hosszú országban. Ő buzgón látogatja a családokat, fásasztó közlekedési viszonyok közt is, hogy a nagy

távolságok ellenére is összetartsa őket. Magyar Hírek néven havi újságot szerkeszt, utolsó száma 1974 karácsonyán jelent meg.

Az 1956-os forradalom után új magyar hullámok érkeznek Svédországba. Járja a táborokat, ahol a menekültek várják további elhelyezésüket, miséznek, gyóntat, tanácsokkal látja el a rászorulókat.

Néhány év múlva 2-3 magyar pap érkezik Svédországba és akkor ő Svédország nyugati részét kapja munkaterületnek, Göteborg város központtal. Itt egy eleven katolikus központot alakít ki, minden hónapban magyar szentmisével, lelkigyakorlatokkal, kultúres-téssel.

Közel volt már vas-miséjének megünnepléséhez, de ezt már nem érthette meg. Az év vége felé mindjobban érezte fizikai erejének hanyatlását. Január végén Malmöbe, az Erzsébet apácák által vezetett otthonba költözött. Szellemi frissesége megtartásával ápolta kapcsolatait régi híveivel. Ez év nagycsütörtökén még elmélkedést tartott a nővéreknek Haydn 'Krisztus hét szava' zeneművének bemutatásával. Húsvétvasárnap ágyba kényszerült, húsvéthétfőn felvette a haldoklók szentségeit P. Szentiványi kezeiből, aki a Rákóczi-kollégiumban igazgatóságának első évében növendéke volt. A következő napon, ápr. 1-én csendben, szenvedés nélkül elhunyt. (P. Sz.)

PEZSGÓ ÉLET A PÁRIZSI KATOLIKUS MISSZIÓBAN

A Nagyhéten teljes húsvéti szertartáson vehettek részt a hívek. Nagycsütörtökön ünnepi szentmisével emlékeztünk meg az Utolsó Vacsoráról. Nagypénteken csonkamise volt és a Szentkereszt megtisztelése. Nagyszombaton este és Húsvétvasárnap ünnepi, énekes szentmisét mondtak Hieró és Ruzsik atyák, feltámadási szertartással és sonkaszenteléssel egybekötve.

Az Egyházközségi Tanács rendezésében két jelentős kulturális eseményre került sor. Április 26-án képkiállítás és irodalmi est volt Saáry Éva svájci író és festőművész közreműködésével. A Misszió képzőművészetet kedvelő közönségének alkalma volt megismerkedni Saáry Éva modern festményeivel, melyek számos nemzetközi kiállításon is sikerrel szerepeltek. Az irodalmi esten a bevezetőt Fehér László, az Egyházközségi Tanács elnöke mond-

ta, rámutatva arra a törekvésre, hogy a Misszió lehetőséget kíván adni a más országokban élő magyar művészeknek egy párizsi bemutatkozásra. Az esten Saáry Évával együtt számos magyar és francia művész szerepelt: Szőke Klára író, a Kanadai Magyarság párizsi munkatársa, André Porcherot és Françoise Casard költő- és műfordítók, kik Saáry Éva verseit franciául adták elő. A műsor zenei részében Nicole Donner zongoraművész Liszt-műveket játszott és Sachiyo Tada japán énekesnő japán népdalokat énekelt, melyet a közönség meleg ünnepléssel jutalmazott.

Május 4-én Szörényi Éva színművésznőt üdvözölhettük a Misszióban; ki fiatal, Örményi Tamással együtt nagyszerű előadást tartott. Hieró atya, a Misszió vezetője köszöntötte a művészeket és az egybegyűlt közönséget, beszédében kihangsúlyozva Szörényi Éva jelentőségét az emigrációban, ki nagy tehetségét az egész világ magyarságának kulturális szolgálatára fordítja. A művészek ihletett, szép versmondása nem egyszer könnyet csalt a hallgatók szemébe. Műsorukon a magyar és emigrációs irodalom legszebb versei szerepeltek, melyeket a termet zsúfolásig megtöltő közönség szünni nem akaró tapssal köszönt meg. Az est második részében levetítették a Szűcs Mara házassága című filmet, Szörényi Évával a főszerepben. A közönség szívben, lélekben és magyarságtudatában megerősödve távozott, abban a reményben, hogy a jövőben majd egyre többször lesz alkalmuk látni és hallani az emigráció kiválóságait az új párizsi Missziós Otthonban.

Május 10-én a Pax Romana előadást szervezett Albrecht Dezső volt országgyűlési képviselő közreműködésével; ki Márton Áron erdélyi püspökről beszélt, kit személyesen ismert. Érdekes előadását a személyes emlékek még színesebbé tették. Az előadó külön kiemelte a hasonló vonásokat Mindszenty hercegprímás és Márton Áron püspök bátor hitvallásában és hősiességében.

Május 18-án vasárnap elsőáldozáshoz járultak a Misszióban hitoktatásban részesült gyermekek. Minden szülő számára öröm és büszkeség, hogy gyermeke magyar nyelven tanulhatta meg vallásunk alaptételeit az áldozatos lelkű kedvesnővérek által. Ünnepe ez mindenkinek számára, mikor gyermekeink itt, a párizsi Misszióban járultak első ízben a szentáldozáshoz, magyar közösségünk körülveve.

FEHÉR LÁSZLÓ

Máriapócsón időközben pótolták a kegyképet egy hasonlóval, amely ott 1715-ben, majd 1905-ben ismét könnyezett. A kegyhelyet, amely egyike hazánk legnagyobb búcsújáróhelyeinek, sokáig bazilita szerzetesek gondozták.

A bécsi dóm az utolsó világháborúban kétharmadrészt elpusztult, de a kegyképet — ostrom közben — az egyik dómkáplánnak sikerült megmentenie. Ma a kegykép eredetije a déli mellékhajó egyik gótikus kőbaldachinja alatt, a szentségi oltáron van elhelyezve. Az említett, könnyeket felfogó kendő egy-egy darabját a dóm ereklyetára és a Pázmáneum bíborosi kápolnája őrzi.

E néhány Mária-emlékünk történeti áttekintésekor adódhat a kérdés: időszerű-e még napjainkban a Mária-tisztelet? Erre a kérdésre a mai hívő, katolikus világ igénye adja meg a feleletet.

CSER-PALKOVITS ISTVÁN SJ

Igy élt bíboros atyánk a Pázmáneumban

Hosszú és küzdelmes élet után az Úr magához szólította hű fiát. Életéről, munkásságáról, harcairól, szenvedéseiről, emberi nagyságáról nekrológok százai számolnak be avatott szavakkal. Ezekben a szerény sorokban Mindszenty József atyánk bécsi hétköznapijainak emlékét idézzük fel.

Pázmáneum-beli primási «rezidenciája» az épület második emeletén mindössze néhány szobából állt. A tágasabb fogadóteremből nyílt a dolgozószobája, puritán egyszerűséggel berendezve, még a szükségesnél is kevesebb bútorzattal. Értékes könyvtárának még jutott hely könyvszekrényben, de kéziratának nagyrésze — megfelelő szekrény hiányában — íróasztala körül a padlón halmozódott. Ha munkája közben egy-egy darabra szüksége volt, görnyedeznie kellett idős és megtört testével, amíg a keresett papírt az irathalmazban megtalálta.

Kis házikápolnájában mindennap kora reggel misézett, egyik titkára segédkezésével és a primási otthont vezető nővérek részvételével. Vendégek csak gyér számban vettek részt ezeken a hétköznapi miséken, a nagyszámú bécsi magyar katolikusoknak nem volt idejük rá...

Feledhetetlenül szépek voltak ezek a csendes latin misék. Bíborosunk a mise-szöveget nemcsak elmondta, hanem annak minden szavát mélyen átélte és vele együtt átérték a hívek is. Rövid szentbeszédei pedig egyszerű szavakkal és szuggesztív erővel szóltak hozzánk.

Reggeli után délig munkába merült dolgozószobájában és csak akkor tartott szünetet, ha audienciára jelentkezett híveket fogadott a nagy szalonban. Olyankor mindenkire volt néhány kedves szava, különösen a messze földről jöttekhez, akik térdelve fogadták főpapi áldását.

Külső megjelenésével nem sokat tördött. Főpapi nyaklánc, keresztje és gyűrűje rézből készült, nem aranyból. Viseltes reverendájának bíbor szegélye színét vesztette, piros gombjai megkoptak, sőt amikor a pápa megfosztotta primási méltóságától, a környezete enyhe nógatóására rendelt új reverendájára már nem is engedett bíborsegélyt varratni.

Csak a maga személyére volt igénytelen. A támogatásért hozzá fordulokat

bőkezűen segítette, olykor olyanokat is, akik visszaéltek bőkezűségével. Az anyagi javakhoz nem ragaszkodott.

Ebédjén rendszerint két titkára és a Pázmáneum rektora ült az asztalánál a puritán egyszerűségű ebédlőben. Olykor munkatársait is vendégül látta ebédre, de a légkör olyankor is feszelen volt. A Bíboros kedélyesen beszélgett, sőt tréfálkozott is vendégeivel. Az ebéd három egyszerű fogásból állt: leves, hús, tészta, melyet egyik nővér szolgált fel. A kommunista Magyarországból importált bor vagy egyéb nem kaphatott helyet a Bíboros asztalán.

Ebéd után rövid imára vendégeivel együtt a házikápolnájába vonult át, azután lepihent, majd három órakor lement a Pázmáneum kertjébe félórás sétára. Ilyenkor egyik titkára vagy valamelyik vendége is vele volt. Naponként mindössze ennyit töltött szabad levegőn, így szokta meg tizenötévi önkéntes fogsága alatt a budapesti USA nagykövetségén...

Dolgozószobájába visszatérve, késő estig dolgozott, főleg nagy történelmi művén, melyben az Egyház szerepét és érdemeit méltatta Magyarország ezeréves történelmében. Közben napi levelezését is elintézte, több levélre sajátkezűleg válaszolt. Munkáját csak vacsoraidőben szakította meg, azután tovább dolgozott és csak éjfél felé tért pihenőre.

Nem engedett meg magának semmi kényelmet, még éjszakai pihenésében sem. Szerzetesi cellához hasonló puritán hálószobájában nem az ágyban, hanem a padló szőnyegére terített ágyneműn aludt. Nehezen jött álom a szemére, az ÁVÓ-s kínzások gyötrelmeinek emlékeit az éjszakai egyedüllét felújította és felfokozta, a testi bánalmazások nyomai is mindvégig megmaradtak elgyötört, törékeny aszkéta-testében. Éjjel fokozott súllyal nehezedett rá az egyedüllét félelmes vigasztalansága. Olyankor bensőséges imával tartotta magától távol a sötét gondolatokkal telt szörnyű emlékeket.

Sohasem látszott fáradtnak. Saját kényelmére egy percig sem gondolt. Egyik világrészből a másikba való utazás, amely a legtöbb embernek hetekig tartó előkészületekkel jár, nála csak annyiból állt, hogy magára öltötte felöltőjét és kézbevette kalapját azzal, hogy indulhatunk. De lelkileg nagyon is felkészült távoli útjaira, mert mindegyikre a messze földekre szétszóródott ma-

gyarság összetartásának és lelki megerősítésének nemes vágya indította.

Amikor pedig többhetes, kimerítő külföldi útjairól visszatért pázmáneumi otthonába és kísérői kidőltek az álmatlanságtól-fáradtságtól, ő — mintha csak egy rövid sétájáról érkezett volna haza — azonnal leült íróasztalához és kezdte átnézni a távolléte alatt érkezett postai küldeményeket.

De saját maga iránti aszkétai szigorúsága olykor rosszabbá tette egészségi állapotát. Eltitkolt fogfájás vagy egyéb bánalmak nem egyszer komoly orvosi beavatkozást, sőt kórházi kezelést tettek szükségessé. Valószínű, hogy utolsó apostoli útjára, a délamerikai útra is már betegen indult el, de ezt eltitkolta környezete előtt, bár mindkét titkára nyomatékosan óvta a hosszú úttól. Az ottani szokatlan adottságok: klíma, étkezés, fokozott testi-lelki igénybevétel is hozzájárult teljes testi leromlásához ezen az utolsó útján. Visszaérkezése után kórházba kellett vonulnia, ott május 6-án megoperálták, de a kimerült, idős szív nem bírta már tovább a gyötrelmeket. Néhány órával az operáció után utolsó dobant és szeretett Bíborosunk lelke, sokat szenvedett földi porhüvelyét elhagyva, az Egek Urához költözött, ahol bizonyára még hathatósabb szöszölője lesz elárvult magyar népünk igaz ügyének, mint földi életében volt.

Egyéni sorsa egyben az összmagyarság sorsa is. Mint ahogyan egyedül áll népünk a világban, magára hagyatva, barátok nélkül, ellenségekkel körülvéve, idegen uralomtól elnyomva, úgy maradt magára Esztergom érsek-primása is. A kommunizmussal tárgyaló Vatikán elfordult Tőle, papjainak egyrésze, a békepapok, elhagyták, szülőhazájának kommunista vezetősége még a hamvainak sem ad helyet ősei földjén, hívei szétszóródtak, sokan elpártoltak. Idegen földön, teljes számkivetésben, magárahagyatva halt meg. Esztergom érsekprimásának kihűlt teste nem pihenhet hazájában, az esztergomi érseki kriptában, nagy elődei nyugvóhelyeinek sorában.

Teste visszatért a földbe, melyből vétetett, de szelleme, tanítása és példája töretlenül él bennünk, árva ittmaradottakban, erőt ad az élet gondjainak elviseléséhez és harcunk folytatásához a szebb magyar jövőért.

BÍRÓ BÉLA

HIRDETÉSEK

AZ ÉLETÜNK ELFOGAD

hirdetéseket, azok közlését kérjük a Gazdasági Bizottságon át beküldeni:

8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

A nyomda a Gazdasági Bizottság megkerülésével nem fogad el hirdetést!

TÉTÉNY —

UNGARISCHE SPEZIALITÄTEN

Inhaber: Bayer Oszkár

München 2. Kreittmayerstr. 26.

Tel. 196393, nach 20 Uhr: 585502

Debrői Hárslevelű	DM 5.50
Badacsonyi Kéknyelű	5.95
Badacsonyi Szürkebarát	5.85
Soproni Kékfrankos	5.75
Domszlói Muskotály	5.85
Domszlói Tramini	6.30
Villányi Burgundi	5.85
Hajósi Cabernet	5.90
Tokaji Aszu 4 Puttonyos	12.40
Téli Szalámi	18.—

inc. MWST, Preise ab Lager,

Preise sind bis zur nächsten

Preisliste gültig

Kartonvételnél üvegenként 20 fillér árengedmény.

Még kapható:

Bayer Oszkár, Ecke Kazmair- Trap-pentreustr.

Horváth János, München 2. Tumblingerstr. 28.

HIVATALOS FORDÍTÁSOKAT

magyar-német és német-magyar nyelven olcsón és gyorsan készíték, — Ausztria és Svájc területére is!

Wilhelm Divy

Áll. vizsgázott törvényszéki hivatalos fordító és tolmács.

D - 799 Friedrichshafen, Linderstr. 50.

KOLTOZKODÉSNÉL VEGYE IGÉNYBE

árban-szolgálatban kedvező céget. Költségeit előnyére számolom, csomagoláshoz ládákat kölcsönzők ruhának stb. sőt el is adhatom.

Luft János költözködési cég,

München 40, Hamburgerstr. 42.

Tel. 3511337.

NYUGATNÉMETORSZÁGBAN MŰKÖDŐ

egyetemi tanár keres klinikai osztályára egy németül jól beszélő és író magyar belgyógyász szakorvost. Olyan kolléga is szóba jöhet, aki most végzi belgyógyászati szakképzését.

Választ «Orvosi munkatárs» jelígre kér az

Életünk Gazdasági Bizottságához,

8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

DIÓSZEGHY TIBOR HITES TOLMÁCS ÉS FORDÍTÓ

(magyar-német és német-magyar) Németországban tanácsadás állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, peres ügyekben segít.

D - 404 Neuss, Daimlerstr. 249.

(Tel. 02101/ 541317)

MAGYAR KOLCSONKÖNYVTÁR

Többek kérésére közöljük, hogy a Landesbibliothek keretén belül működő

MAGYAR KÖNYVTÁR

szívesen fogadja minden Svájcban élő magyar-nyelven olvasni szerető jelentkezését. A könyvtár használata díjtalan. A könyvek cseréje posta útján történik.

Jelentkezés magyarul írásban. Cím:

Schweizerische Landesbibliothek

Ungarische Abteilung

Hallwylstr. 15.

3003 Bern

57 ÉVES ŐZVEGYASSZONY VAGYOK.

Keresem egy komoly férfi ismeretséget, 65 éves korig, aki szereti a zenét és a sportot. Leveleket «Megértésre vágyok» jelígre kérek az Életünk Gazdasági Bizottságához, 8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

ŐZVEGY EMBER KERES

két fiának (7 és fél és 2 és fél évesek) szerető anyát. Cím:

Georg Somogyvári

BRD - 4 Düsseldorf

Fleherstr. 67, Tel. 39 13 30.

62 ÉVES, JÓMEGJELENÉSŰ, EGÉSZSÉGES

magyar özvegyasszony, német állampolgársággal, 3 nyelvet beszél, 3 szobás lakással keres egyedülálló férfit 65 éves korig. «Várom leveledet» jelígre kér választ az

Életünk Gazdasági Bizottságához,

8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

LUGANO KOZELÉBEN FEKVŐ, DINO-I

magyar Pensio-ban jól töltheti szabadságát. Mérsékelt árak. Válaszokat az alábbi címre kérünk:

R. & G. Palhazy Casa Aurora Garni

Tel. 091 - 91 39 79

6967 Dino

EGYEDÜLÁLLÓ, 33/163 TELT-KARCSÚ,

érettségizett szőke nő keresi magas, intelligens barna férfi ismeretséget, 45 éves korig, házasság céljából. Kizárólag egyedülállók írjanak «Május» jelígre az

Életünk Gazdasági Bizottságához,

8 München 81, Oberföhringerstr. 40.

MAGYAR NŐVÉREK EURÓPAI

LELKIGYAKORLATA

Ideje:

1975 július 1 és 10. között.

Helye:

Villers-la-Ville-ben Brüsszeltől 40 km-re (jó vonat összeköttetés), az örökimádók lelkigyakorlatos házában.

Jelentkezés:

Június 20-ig bezárólag P.Matyasovich Henriknél, Blijde Inkomst Strasse 18, B - 3000 Leuven, vagy Rácz Marianna nővérnél, Bloemendalstr. 30, Vaals (L) Nederland.

Könyvújdonság

Az összes magyar kutyafajtáról még sohasem jelent meg összefoglaló mű. Ezt a hiányt pótolja

Buzády Tibor Magyar kutyafajták

című munkája. Nem szárazan tudományos kiadás, hanem meglehetősen élénk és ismeretterjesztő könyv. 123 kutyakép művésznyomásban.

Ára 25.— német márka (díszesebb kötésben 30.— márka).

Kedves olvasmánya a felnőtteknek!

Legszébb születésnap vagy karácsonyi ajándék fiúknak, lányoknak! A több példányt rendelőknek és könyvkereskedőknek árengedmény!

PULI — KUVASZ — KOMONDOR — PUMI — ROVIDSZÖRŰ MAGYAR VIZSLA — DRÓTSZÖRŰ MAGYAR VIZSLA — ERDÉLYI KOPÓ — FEHÉR PULI — MAGYAR AGÁR — MUDI

KUTYÁS VERSEK — KUTYÁS NOVELLÁK — TANÁCSADÁS

Megrendelhető: T. BUZÁDY, 7547 WILDBAD, Peter Liebig Weg 34. (BRD)

Rövid hírek

A Vatikánállam továbbra is a világ legkisebb országa. 365 állampolgára közül 33 kardinális, 165 diplomata, 63 svájci gárdista, kettős állampolgársággal, stb. A vatikánban dolgozó, állandó alkalmazottak száma 3.713.

A St. Olav c. oslói egyházmegyei lap jelentése szerint az oslói egyházmegyében, amelyhez egész Dél-Norvégia is tartozik, 17 plébánián 10.160 katolikus él. Számuk 1945-ben ugyanezen a területen még csak 3 ezer volt.

A Szentév keretében «Újítsátok meg a világot — teremtsetek meg a békét» címmel rendezik meg ősszel Rómában az idei Nemzetközi Katona-zarándoklatot. A közel 1200 résztvevő 20 országból érkezik a különféle alakulatok képviselőjeként.

Mar del Plataban (Argentina) tartották meg nemrég az amerikai földrészek, az USA, Kanada és Latinamerika püspökkari konferenciáját. Az együttes ülésen a Szabadság és erőszak, — A nők jogai, — Az abortusz és az emberi jogok kérdéseit vitatták meg.

Zürichben egy magát megnevezni nem akaró jötevő csekély keresetéből húsz ezer dollárt adományozott a missziók javára. Az illető 55 évig háztartásban dolgozott sokgyermekes családnál, s bár keresete sohasem volt magas, annak majdnem 95 %-át juttatta el a misszióknak. Áldozatkészségéért a pápa nemrég külön apostoli áldását küldte neki.

Izrael 3,2 millió lakosából 78 ezer a keresztény, akik három, egymástól elkülönülő csoportot alkotnak: katolikusok, ortodoxok, anglikán-protestánsok. A katolikusok rítusuk szerint örmény, kaldeus, kopt, latin, maronita, melkita és szír katolikusok. A latin rítusú keresztények száma 18 ezer, a melkitaké 27 ezer, a többiek ennél is kisebb csoportokat alkotnak.

A Pápa személyi titkára mellé egy másodikat is választott nemrég. Az ír származású, 38 éves John Maggie egy missziós társaság tagja. Hosszabb ideig működött missziókban, Nigériában és Indiában.

Nyugatnémetországban jelenleg 48 lelki telefonszolgálat működik. A munkatársak száma az elmúlt évben 2.622 volt. Legnagyobb részük önkéntes munkatárs csupán, az állandó alkalmazott 78 személy. A telefonhívások száma az elmúlt évben 300 ezren felül volt.

Az UCIP, a katolikus sajtó világszervezete elhatározta, hogy a jövőben hat-

hatósabban támogatja a fejlődő országok újságíróinak kiképzését. Az anyagi eszközök előteremtéséhez ún. szolidaritási alapot hoznak létre. A határozatot a Vatikáni Rádió is ismertette.

Ugandában július elején kerül sor az ugandai vértanúk szentélyének ünnepélyes felszentelésére. Az ünnepségekre a pápa személyes megbízottat küld Manugongo-ba — jelentették be Rómában.

Ausztériában a közeljövőben riasztó berendezésekkel látják el a műkincsekben gazdag templomokat, egyházi épületeket. A megvalósításhoz az illetékes helyi kormányok anyagi támogatást nyújtanak, hogy a műkincsrablást és a betörések számát csökkentsék, vagy teljesen megakadályozzák.

Franciaország katolikus cigánymozgalma nemrég Marseille-ben tartotta nemzeti kongresszusát. A küldötteket Etchegaray érsek üdvözölte. Beszédében felhívta a figyelmet arra, hogy az Európában élő cigányoknak is joguk van sajátosságaik megőrzéséhez és az ehhez szükséges szabadsághoz. Az országban 150 ezer a katolikus cigányok száma.

Philadelphiában 1976 augusztusában tartják a 41. Eucharisztikus Világkongresszust — jelentették be nemrég hivatalosan Rómában.

Fatimában a május 13-i nagy nemzeti zarándoklaton ismét felajánlották Portugáliát a Szűzanyának. Az ünnepélyes felajánlást a teljes portugál püspöki kar jelenlétében König bécsi bíboros végezte. Az országot 1931-ben egyszer már felajánlották a Szűzanyának.

Madridban tartották az Idegenforgalmi Világszervezet első teljes közgyűlését. A tanácskozásokon a szervezethez delegált vatikáni állandó képviselő is résztvett.

Speyerben a dóm restaurálási munkálatai közben 1970-ben a gót Wulfila-biblia, a Codex argenteus egyik lapját találták meg. Szakszerű konzerválás után, amelyet Münchenben végeztek, a lapot újra Speyerbe szállították vissza. A gót Wulfila-biblia a legfontosabb és legkorábbi germán nyelvemlék és Uppsalában őrzik.

FIGYELEM!

Lapunk legközelebbi kettős száma (júliu - augusztus) július közepén jelenik meg.

Szeptemberi számunk pedig már a hónap elején eljut olvasóinkhoz.

Hogyan lehet előfizetni az Életünkre?

Az Életünk terjesztői a helyi magyar lelkészek; ők küldik meg kívánatra a lapot a területükön élő híveknek.

Az előfizetési díjat, mely 1975 január 1-től 14.— svájci frank,

vagy annak megfelelő más valuta, az illetékes magyar lelkészeknek fizessük be.

Csak onnan forduljunk közvetlenül a kiadóhivatalhoz, ahol a lelkész hiányzik, vagy valami oknál fogva nem terjesztője a lapnak.

Európán kívüli rendeléseket a központi hivatal intéz;

Címe:

Életünk (Unser Leben)
Frongartenstr. 15.
9000 St.Gallen (Schweiz)

Az előfizetés tengerentúlra is 14.— svájci frank, ha azonban légipostával kéri valaki a lapot, 25.— svájci frank, vagy annak megfelelő más valuta.

Életünk

Az európai magyar katolikusok lapja
Felelős szerkesztő és kiadó:

Dr. Vecsey József

Szerkesztőség és nyomda:
Ungarische Buchdruckerei,
9000 St.Gallen, Frongartenstr. 15.
(Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Előfizetés egy évre: 14.— svájci frank
más országban ennek megfelelő valuta
Egyes szám ára 1.20 svájci frank.

É l e t ü n k — Unser Leben
Monatschrift für die ungarischen
Katholiken in Europa

Redakteur und Herausgeber:

Dr. Josef Vecsey

Redaktion und Druck: Ungarische
Buchdruckerei, 9000 St.Gallen,
Frongartenstr. 15. (Schweiz)

Telefon: (071) 22 55 28

Kto. Krt. 603 Ungarische Buchdruckerei
Sparkassa der Administration
St. Gallen.

Bezugspreis jährlich: 14.— Sfr.

Lapzárta a hónap 15-én, hirdetéseket pedig csak a hónap 12-ig fogadunk ell